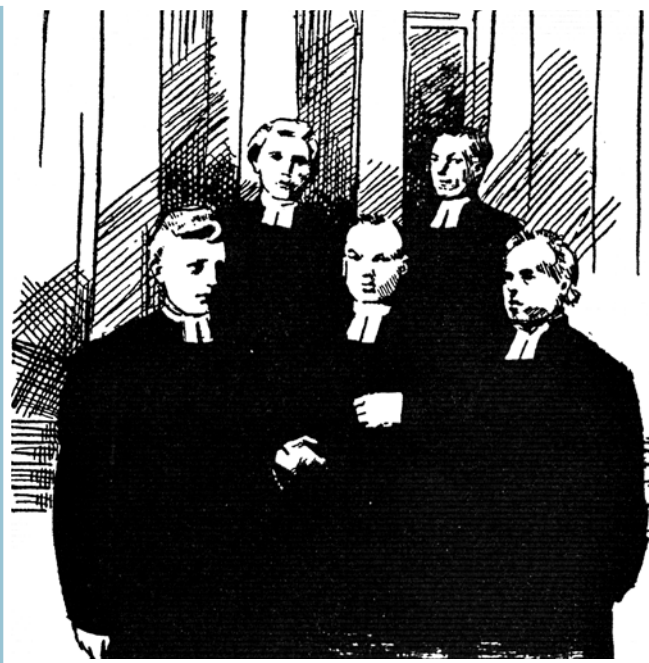

1-2/2009

INKERILÄISTEN VIESTI

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus: Lehti harventaa tahtia – linja jatkuu	s.	3
Vatjalaiset ja inkeriset heräämässä viime hetkellä	s.	4–9
Maria Mullonen on poissa	s.	10
Karjala-aiheisia TV-elokuvia	s.	11
Matkan varrelta	s.	12–15
Heimoveteraanit juhlivat pikkujoulua	s.	15
Rautainen mies ja Ambomaan Agricola	s.	16–21
Kohtalo kuljettaa	s.	22
Uutisia Inkeristä	s.	23–27
Tapahtumakalenteri	s.	28–31

Numero 3/2009 ilmestyy viikolla 13. Aineisto toimitukselle 25.2. mennessä.

Numero 4/2009 ilmestyy viikolla 22. Aineisto toimitukselle 27.4. mennessä.

Kannen kuva : Ensimmäiset kotimaassa valmistuneet lähetysaarnajat Helsingin Nikolainkirkon, nykyisen Tuomiokirkon portailla heti viikkimisen jälkeen 10.6.1868: (vas.) B.B. Björklund, K.L. Tolonen. Pietari Kurvinen, K.A. Weikkolin ja äärimmäisenä oikealla Martti Rautanen (Piiros: Yrjö Kohonen: Rautainen mies, Kuva ja Sana 1945).

INKERILÄISTEN VIESTI

TOIMISTO

Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.

Inkerikoti, Karjalatalo,

Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Puh. (09) 793 796, 050 306 8725

ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.

Sampo 800012-306364.

Nordea 101030-1085026.

ILMOITUKSET /€

1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €

Kuolinilmoitukset 17 €

Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €

TILAUSHINTA 2009

30 € kotimaahan ja Ruotsiin

muualle 36 €/v (360 kr/v)

PÄÄASIAMIEN RUOTSISSA

(Hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman

Linbanev. 6, SE-438 35 Landvetter.

Puh 031-916 602, v_aitman@spray.se

Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen pj Toivo Iho

Bredantie 6 D 18, 02700 Kauniainen

puh. 050 505 2335

OP 578038-20031499

TOIMITUS

Päätoimittaja Toivo Iho

Toimitussihteeri Katri Einamo

Toimituksen osoite

Nummitie 30 A, 02730 Espoo,

puh. 040 740 0408 (ark. klo 9.00–17.00)

Internet <http://www.inkeriliitto.fi>

(Avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)

Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi

Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa.

Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettyäessä.

Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.

Lehti harventaa tahtia – linja jatkuu

Toivo Iho

Edellisessä numerossa kerrottiin liiton syyskokouksen päätöksistä. Niiden joukossa oli Inkeriläisten Viestiä koskeva päätös, jonka mukaan lehti joutuu kuluja vähentääkseen supistamaan ilmestymiskertojensa määrää siten, että aikaisemman kymmenen numeron sijaan ilmestyy tästä lähtien kuusi numeroa vuodessa. Näistä kaksi on kaksoisnumeroita.

Miksi näin tehtiin? Lehden tilaajakanta on vuosien varrella jatkanut supistumistaan, eli tilausmaksuja kertyy entistä vähemmän. Kun lehden tekemisestä koituvia kuluja ei vastaavasti kuitenkaan voida pienentää, lehti tuottaa tappiota. Laskelmien mukaan toinen vaihtoehto olisi ollut nostaa lehden vuosikerran tilaushinta jonnekin 45 euron tienoille, mitä pidettiin

ehdottomasti liian korkeana. Näin päädyttiin tähän ratkaisuun, koska lukijakunta haluttiin edelleen pitää ajan tasalla siitä, mitä inkeriläisyhteisössä tapahtuu.

Lehti tulee, kuten tähänkin saakka, selostamaan kesäjuhlia ja muita inkerinsuomalaisten yhteisöllisiä tapahtumia. Myös inkerinsuomalaisten kulttuuriperinteen säilyttäminen ja siihen liittyvät artikkelit kuuluvat jatkossakin lehden sisältöön. Kun Neuvostoliiton vielä ollessa voimissaan sen inkerinsuomalaisia kohtaan harjoittamasta sorrosta voitiin puhua vain sordiinolla, niin Neuvostoliiton hajottua osiin asioista voidaan puhua sellaisina kuin ne ovat. Näin on tässä lehdessä tehty, ja sama linja tulee jatkumaan. ①

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään

22.3.2009 klo 14.00

Inkerikodissa, Käpyläänkuja 1, 00610 Helsinki

Käsittellään säännöissä kevätkokoukselle määrätty asiat.

Hallitus

Vatjalaiset ja inkeroiset heräämässä viime hetkellä

Heikki Tervonen

Venäjän pienistä suomensukuisista kansoista vatjalaiset ja inkeroiset ovat kokemassa kulttuurisen heräämisen – yhdennellätoista hetkellä. Kummallakin heimolla on oma museo, toinen tosin modernissa virtuaalisessa muodossa. Kummankin kieltä ja kulttuuria pyritään elvyttämään ja vahvistamaan. Vatjalaiset on hyväksytty syksyllä 2008 Venäjän alkuperäiskansojen luetteloon.

Inkerinmaan suomalaiset muuttivat alueelle, jossa inkeroiset eli inkerikot sekä vatjalaiset asuivat ennen heitä. Nämä olivat omaksuneet ortodoksisen uskon. Osa Inkerinmaan ja Käkisalmen läänin alkuperäisistä asukkaista muutti 1600-luvulla Venäjän puolelle Aunukseen, Novgorodin tienoille, Valtain ylängölle ja ennen muuta Tverin kyliin. Inkerinmaan muuttajien joukossa oli paljon vatjalaisia ja inkeroisia.

Keitä vatjalaiset ja inkeroiset olivat? Vatjalaisia pidetään virolaisten lähisukulaisina. Inkeroiset taas ovat todennäköisesti lähellä heidän pohjoisina naapureinaan asuneita karjalaisia. He saattoivat jopa pitää itseään karjalaisina. Ehkä heidän nimensä johtuu Inkere-joesta, niin kuin karjalaisten nimi johtunee Korelasta eli Käkisalimesta. Vatjalaisten merkitystä kuvaa se, että Novgorodin hallintoalueista yhtä kutsuttiin Vatjan viidennekseksi. Laatokkaakin saatettiin kutsua Vatjan mereksi.

Valloittajana tullut Ruotsin suurvalta pyrki käännättämään inkeroisia ja vatjalaisia luterilaiseen uskoon. **Petrus** eli

Pietari Bång oli Inkerinmaan superintendenttinä eli piispana jo 1600-luvulla. Hänellä oli kaksi tavoitetta: saada kansa olemaan kuuliainen uudelle hallitsijalle ja käännättää kreikanuskoisia luterilaiseen uskoon. Vaikka Bång oli vakuuttunut siitä, että luterilainen usko oli oikea ja ”venäläinen” usko perustui suurelta osin erehdyksiin, hän oli yllättävän tahdikas. Hän sanoi, että kreikanuskoisilla on pyhä ehtoollinen niin kuin luterilaisilla. Samoin heillä oli monta kaunista kirkkoisien rukousta. He uskovat Jumalaan kolmessa persoonassa niin kuin luterilaisetkin. He tunnustavat syntinsä ja puhuvat kauniisti Jumalan armosta ja Kristuksen ansiosta. Heillä oli kyllä monta taikauskoista tapaa, mutta piispa sanoi pelkäävänsä, että sisäisessä hurskaudessa he voittivat monet luterilaiset. Se on paljon sanottu luterilaisen puhdasoppisuuden ajan piispalta.

Piispa Bång toivoi, että kohtelemalla lempeästi kreikanuskoisia näiden ja luterilaisten välinen juopa kasvaisi umpeen ja että kreikanuskoiset lopulta siirtyisivät evankelisen uskon puolelle. Vain ”pikku pakkoa” avioliitto- ja papinmaksuasiossa oli sallittu käyttää.

Vatjalaisia ja inkeroisia käännytettiin

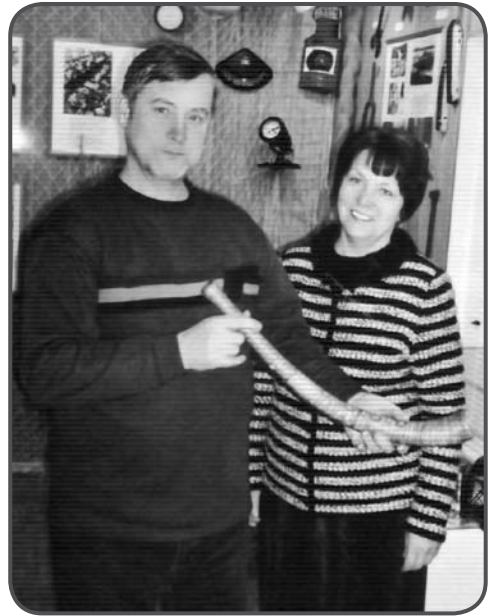
Sama inkeroiden ja vatjalaisten painostaminen jatkui piispa **Juhana Gezeliuksen** aikana. Inkeriläistohtori **Juhani Jääskeläisen** mukaan tämän aikana juurrutettiin Inkeriin käsitys, että luterilaisuus ja suomalaisuus kuuluivat elimellisesti yh-

teen. Suomalaiset papit velvoitettiin käymään vatjalaisten ja inkeröiden kodeissa antamassa opetusta. Suomensukuiset oli opetuksen avulla käännytettävä luterilaisuuteen ja tällä tavoin loitonnettava venäläisistä. Luterilaisten tuli myös käyttää Suomesta tulleiden pukukuosia. Näin he erottautuivat ulkonaisestikin venäläisistä.

Gezeliuksen toiminnan tuloksena lukutaito kohosi kaikkialla, uusia kirkkoja rakennettiin ja kaksikymmentä uutta opettajan virkaa perustettiin. Koulumestari eli lukkarit määrättiin 1600-luvun lopulla jokaiseen Inkerin seurakuntaan. Venäläiset kuitenkin reagoivat kreikanuskoisen väestön pakkokäännyttämiseen ja muistuttivat, että se oli Stolbovan rauhansopimuksen vastaista, jossa oli taattu uskonnon vapaus. Kauppasuhteet valtakuntien välillä olivat uhattuina. Gezelius oli tyytymätön häneen kohdistettuun painostukseen ja sanoi, että jos ”jo lasketut käännytystyön perustukset” hävitettäisiin, hänen olisi pakko pyytää Suomesta tai Ruotsista vähäistä papinvirkaa, ellei hän tahtois joutua pilkan ja naurun kohteeksi.

Ruotsin hallituksen oli määrättävä käännytystyön periaatteet. Niiden mukaan asukkaille oli säilytettävä vapaa uskonnonharjoitus, mikäli he Ruotsin vallan alaisuuteen siirtyessään olivat olleet todella venäläisiä. Jos he taas olivat polveutuneet suomalaisista eivätkä olleet maahan asettuessaan kuuluneet kreikkalaiskatoliseen kirkkoon, olivat pakkotoimet heihin nähden luvallisia. Kun annetut määräykset eivät sallineet syntyperäisten venäläisten käännyttämistä, tarmokas superintendentti velvoitti kreikanuskoisia pappeja antamaan omille seurakuntalaisilleen opetusta kristinuskon alkeista.

Gezeliuksen omien tiedonantojen mukaan hänen menestyksensä käännytystyössä oli niin huomattava, että jo vuonna 1684 oli 3 000 perhettä liitetty luterilai-

Inkeröiden museon hoitaja Natalia Nikolajevna ja pastori Arvo Survo katsovat paimenen tuohitorvea. Usein Inkerinmaan paimenet olivat Venäjän vallan aikana tulleet Suomesta.

seen kirkkoon. Vuonna 1686 hän ilmoitti, että inkeröiden ja vatjalaisten keskuudessa oli kokonaisia pitäjiä liittynyt luterilaiseen uskontoon. Vuonna 1688 vallinneen ankaran nälänhädän aikana hänen toimestaan 22 000 henkeä sai elintarvikeapua.

Anna Ivavnovna ja Larin Paraske

1800-luvulla kansanrunojen kerääjät saapuivat vatjalaisten keskuuteen. **Elias Lönnrot** oli Virossa viimeisellä tutkimusmatkallaan loppukesästä vuonna 1844. Viron matka kesti kauemmin kuin hän oli olettanut. Suomenlahti jäättyi, ja Lönnrotin oli lähdettävä jalkapatikassa kiertämään Pietarin kautta kohti kotimaata. Kattilan pappilassa Länsi-Inkerissä hän tapasi opiskelutoverinsa **Juhana Groundströmin**. Tämän vaimo **Engla** oli kerännyt In-

kerin kansanrunoutta. Kylältä noudettiin vatjalaiseukko **Anna Ivavnovna**, joka oli häärunojen taitaja. Lönnrotin keruuvihkoon karttui kokonaista 2 500 runosäettä. Professori **Martti Haavion** mukaan Anna Ivavnovna oli ”kuolevan kansansa todellinen lauluemo”. Hän oli myös viimeinen runonlaulaja, jonka Lönnrot eläessään tapasi. Kattilan kirkkoherran kymmenvuotias poika **Oskar** sai Lönnrotin käynnistä lisää intoa kansanrunojen keruuseen. Hänestä tuli Lönnrotin ennustuksen mukaan ”Inkerinmaan sammontakoja”. Oskar Groundström oli myös Kolppanan seminaarin ensimmäinen johtaja. Haavio meni naimisiin inkeriläisen runoilijan **Aale Tynnin** kanssa, jonka runo ”Kaarisilta” on Suomessa hyvin suosittu.

Anna Ivavnovnaakin tunnetumpi runonlaulaja oli inkerisiin kuulunut **Larin Paraske**. Hän on niitä harvoja naisia, joka on saanut Helsinkiin oman patsaansa. Larin Paraske oli varsinaiselta nimeltään **Paraskeva Nikitina**. Hän oli syntynyt Inkerinmaan Lempaalan Miiskuniemen kylässä vuonna 1833 ja mennyt naimisiin itseään lähes 20 vuotta vanhemman ja sairaalloisen **Gavril Stepanovin** kanssa. Hän kuoli ”68-vuotiaana vanhuuteen” vuonna 1904 Sakkolan (Metsäpirtin) Vaskelan kylässä. Sakkolassa papina toiminut **Adolf Neovius** sai Larin Paraskelta 1 300 runoa ja loitsua sekä lähes 3 000 sananlaskua ja arvoitusta, itkuvirsiiä ja kansantapojen selityksiä. Heidän yhteistyönään syntyivät laajimmat kan-

Vatjalaiset kulttuurin pelastajat Tanja ja Sergei Jefimov.

Vatjalainen Sergei Jefimov ja Arvo Survo kokeilevat vanhaa vatjalaista kannelta vatjalaisten museossa Luusitsan kylässä. Sittemmin museo ainutlaatuisine esineineen tuhopoltettiin.

sanrunouden muistiinpanot sitten Lönnrotin päivien.

Myös kansanrunojen kerääjä **Taneli Europaeus** kävi Inkerinmaalla, joka osoittautui olevan edelleen runsas runoaitta. Sieltä ovat peräisin Kullervo-runot. Kun hän tuli Liissilään inkeriosten pariin, nämä suhtautuivat häneen hyvin epäilevästi niin kuin muihinkin kulkijoihin. Nuo ihmiset eivät olleet nähneet kirjoitusmustettakaan, vaan luulivat mustetta myrkyksi, jolla Europaeus myrkytti kaivot. Tämä taas aiheutti seudulla riehuneen koleraepidemian. Miesparka oli huutavassa hukassa. Hänen piti juoda mustepullon sisällys todistaakseen, ettei se ollut myrkkyä. Ei tiedetä, miten tuo ”musta kalja” vaikutti häneen, mutta kiireen vilkkaa hänen kerrottiin paenneen inkeriosten mailta.

Moision herralla ensi yön oikeus

Professorit **Lauri Kettunen** ja **Lauri Posti** saivat 1900-luvun alkupuolella paremman vastaanoton vatjalaisien mailla. He löysivät vatjalaisilta seuraavanlaista elämänviisautta: *Harakat kun ei räkättäisi, ei pesää löydettäisi, Kunnes pari menee yhteen, siihen asti piru kymmenen paria kenkiä kuluttaa, Sudella on yhdeksän miehen järki, mutta karhulla yhdeksän miehen voima, Se ei ole sinun jäniksesi, joka ei ole laukussa, Parempi on hyvän tytön pihamaalla kuin pahan tytön kainalossa ja Voin kanssa menee rautalankakin alas.* Vatjalaisilla oli myös arvoituksia, kuten esimerkiksi *Kaksi veljeä yli orren katsovat, mutta toinen toistaan eivät tunne* (vastaus: silmät), *Sisar tulee veljensä luo, mutta veli piiloutuu* (vastaus: yö ja päivä), *Neljä miestä yhden hatun alla* (vastaus: pöytä).

Vatjalaisia pyrittiin vieroittamaan omasta kielestä ja kulttuurista nöyryyttämällä. Heidät leimattiin alkukantaiseksi kansaksi ja vatjan kieltä haukuttiin nau-tojen kieleksi. Muuan vatjalainen muisteli Kettuselle ja Postille, että häntä lyötiin viivaimella käsille ja hänet pantiin polvilleen nurkkaan, kun hän ei osannut venäjää. Toinen kertoi, kuinka muinoin sulhasen oli vietävä nuorikkonsa häiden jälkeen ensimmäiseksi yöksi moision eli kartanon herran viihdyttäjäksi. Aamulla sulhasen piti hakea morsian ja vielä nöyryytyksen huippuna kumartaa kolme kertaa moision herralle. Oli toki hauskaakin, sillä virpo- eli urpopäivänä urvottiin pitkällä urpovitsoilla. Pääsiäisaamuna palattiin keräämään palkaksi kananmunia, rinkelkeitä ja prenikoita.

Vatjalaiset ja inkeriiset ”ryssiä”

Toisen maailmansodan aikana saksalaiset joukot piirittivät Leningradia. Suuri osa Inkerinmaata oli saksalaisten hallussa. Vuosina 1943–1944 noin 63 000 inkeriläistä siirrettiin Suomeen. Siirrettyjen joukossa oli myös inkeriisiä ja vatjalaisia, jotka olivat pitkälti venäläistyneet. Heidän sopeutumisensa Suomeen oli professori **Pekka Nevalaisen** mukaan vaihalloista. Koti-ikävä ja puheet takaisinpaluusta olivat heillä yleisiä. Käytännön ongelmana oli se, että monet inkeriiset olivat kalastajia. Heistä vain harvat pääsivät Suomessa omaan ammattiinsa. Suomen kantaväestön kanssa inkeriisillä ja vatjalaisilla oli tavallista enemmän kahnauksia etenkin kielivaikeuksien takia. Suomalaiset luulivat heitä ”ryssiksi”, ja kohtelu oli silloin sen mukaista.

Inkeriiset ja vatjalaiset ovat olleet tuhoutumisen partaalla kansakuntina, mutta

he ovat heräämässä yhdennellätoista hetkellä. Vatjalainen **Sergei Jefimov** ja hänen vepsäläinen vaimonsa **Tatjana** perustivat vuonna 1997 vatjalaismuseon Luusitsan kylään Länsi-Inkeriin. Museo on poltettu kaksi kertaa. Onneksi museon esineet oli kuvattu ja piirretty, joten ne voitiin siirtää internetiin. Sergein vanhemmat puhuivat vielä vatjaa niin kuin koko kylä. Sergein ja Tatjanan häissä kyläkuoro lauloi vatjaksi. Laulu valtasi Tatjanan niin, että hän unohti olevansa omissa häissään. Siis vielä vuonna 1977 Luusitsan kylässä laulettiin kalevalaisittain.

”Vatjakin kohoaa lentoon”

Vatjan kieli on saanut ystävän yllättävältä taholta. Pietarissa turkkilaissyntyinen **Mehmet Islamov** opettaa vatjaa pienelle ryhmälle. Hänen intonsa on tarttunut muihinkin. Luusitsan kylässä asuvat **Antonina** ja **Nikolai Antonov** puhuvat yhä vatjan kieltä. Antonina uskoo vatjan kielen tulevaisuuteen: ”Viro on ollut kuin lintu, joka räpytteli siipiään, mutta jolla ei ollut ilmaa siipien alla. Mutta kun tuuli alkoi puhaltaa, Viro nousi lentoon. Myös meillä vatjalaisilla on mahdollisuus kohota lentoon.” Antonina kertoi olleensa töissä kalatehtaassa, Nikolai oli merimies ja kalastaja. Monet vatjankieliset kalojen nimet tuntuvat suomalaisista tutuilta, kuten esimerkiksi: säynes, lahna, ahva, särki, hauki, lohi, siika ja ankeria.

Myös inkeroiset olivat yleensä kalastajia. Jos vatjan kielen taitajia on vain muutamia kymmeniä, niin inkeroisia on arvioitu olevan yli 300 henkeä. Enimmillään heitä on ollut 1800-luvulla lähes 30 000. Inkeroisilla on Soikkolanniemen Vistinän kylässä oma museonsa, jota hoitaa innostuneesti venäläinen **Natalia Nikolajevna**, jonka anoppi on inkeroinen.

Inkeroisnaisen kansallispuku Soikkolanniemen Vistinän inkeroisimuseossa.

”Medde´e Isä taivaaz”

Inkeriläispappi **Arvo Survo** on kääntänyt Isä meidän -rukouksen ensimmäisen kerän vatjalaisten historiassa heidän omalle äidinkielelleen. Tässä se on pelkistetyssä ja hieman yksinkertaistetussa muodossa:

*Medd´e Isä taivaaz,
pyhicetty ðlgoo Sinu nimi,
saago Sinu riikki,
syndyköö Sinu tahto
niin maal kui taivaaz.
Ann(a) meile tänävä
medd´e jôgapäiväine leipä
ja ann(a) meile medd´e synnid an-
dôhs,*

*niku mööci andôhs-annamm nenile,
ced ôvad meitä vasso rikkonu.
Eläka saa meitä ciuzauhsee,
mutt(a) päässä meitä pahassa.
Ku Sinu on riikki, rammo ja kunnia.
Aamen.*

Omal maal -laulu kuuluu ”ingerexi” eli runo-inkeroiseksi Arvo Survon kääntämänä:

*Omal maal, omal maal,
omal kodimaal,
koal rauhan saan syämehein,
miä sinne kaihoon ain!*

*Ei tämä maa oo oma maa,
see ono veeraz maa,
miun äidinmaani Ingermaa,
miä sinne kaihoon ain!*

*Täädä kohti maadammo
loon miä silmänid,
seel ono äijöin sebroloi,
miä sinne igävöin!*

*Päivöi uuzi, ihala,
leenöö kohtago,
havahu, noize Ingermaa,
siul siunooz annedaa!*

Äidinmaa tarkoittaa isänmaata eikä äidinmaata niin kuin ehkä luulisi. Koal tarkoittaa missä, äijöin paljon, sebroloita ystäviä ja leenöö tulla.

Messuja vatjaksi ja inkeroiseksi

Arvo Survon mielestä on hyvin tärkeää, että vatjalaisten ja inkeroisten kaltaisia vähemmistökansoja muistetaan. Hän jat-

kaa, että vatjalaisille kuuluu sikäli hyvää, että heidät on syksyllä 2008 hyväksytty Venäjän alkuperäiskansojen luetteloon. Näin ollen heille saattaa olla odotettavissa valtiollistakin tukea. Inkeroiset eivät tietävästi ole vielä mukana luettelossa.

Arvo Survon mielestä vatjalaisten ja inkeroisten kielten todellista elpymistä voisi olla vain siinä tapauksessa, että näillä kielillä alettaisiin pitää jumalanpalveluksia. Hän on jo vatjantanutkin *Inkerehen Korpimessua*, joka on runoiltu kalevalamittaan. Arvo Survon Korpimessusta on kiinnostuttu Suomessa aina Sibelius-Akatemiaa myöten. Inkeroisten kielellä Korpimessu pitäisi hänen mukaansa pyrkiä elvyttämään omaperäisimmässä muodossa, muuten se muistuttaa liikaa suomalaismurteita. Inkerin elvyttämisessä tulisi laajemminkin ottaa vaikutteita inkeroisesta pelkästään siitä syystä, että inkeroinen on jättänyt oman jälkensä koko Inkeriin. Alkuperäisempi inkeroinen selviää parhaiten kalevalaisista runoista.

”Omia korpimessuja voisi pitää niin paikan päällä esimerkiksi kulttuurikeskuksissa kuin myös esimerkiksi Jaamassa, Pietarissa ja ainakin joskus Kupanitassa, jonka murteessa on vaikutteita niin inkeroisesta kuin vatjastakin. Silloin tällöin messuja näillä kielillä voi pitää myös Suomen puolella. Niitä ei edes tarvitsisi tulkita. Saarna olisi kuitenkin suomeksi. Raamatun tekstit voisivat olla kaksikielisiä”, pienten sukukansojemme ystävä Arvo Survo kertoo. ①

Kirjoittaja on rovasti ja kirjailija, joka on kirjoittanut mm. kirjan ”Arvo Survon matkassa Viipurista Volgan mutkaan” (Kirjapaja 2007).

Maria Mullonen on poissa

Petroskoin valtionyliopisto, itämerensuomalaisten kielten ja kulttuurin tiedekunta, omaiset ja läheiset ilmoittavat syvästi surren, että 7. joulukuuta 2008 on poistunut luotamme Anna-Maria Mullonen, professori, Karjalan tasavallan tieteen ansioitunut toimihenkilö ja Venäjän Federaation korkeakoulun ansioitunut toimihenkilö. Viimeiset hyvästelyt jätetään 10. joulukuuta klo 11–12 surusalissa Volnajakatu 4. Maria Mullonen haudataan Matroosassa hänen pyyntönsä mukaan.

Rakastetun ja arvostetun opettajamme muistoksi

Anna-Maria Mullonen syntyi 20.03.1930 Leningradin alueen Oravan kylässä inkeriläiseen perheeseen. Sodan alkaessa hän oli Leningradissa, josta sittemmin joutui evakkoon Siperiaan. Vuonna 1949 hän alkoi filologiset opintonsa Petroskoissa, Karjalais-suomalaisessa valtionyliopistossa. Valmistuttuaan hän jatkoi opintojaan Neuvostoliiton Tiedeakatemian Kielitieteen instituutin jatkokoulutuslaitoksessa.

Maria Mullosen työura yhdisti saumattomasti kaksi alaa: opetuksen ja tutkimuksen. Vuosina 1958–1970 hän oli Neuvostoliiton tiedeakatemian Karjalan haaraosaston Kielen, kirjallisuuden ja historian instituutin tutkijana. Silloin hän oli kulkenut pitkiä taipaleita tallentaakseen vepsän ja karjalan kielten aineksia. Tuloksena oli yhteistyössä tutkija **Maria Zaitsevan** kanssa tehdyt perusteellinen *Vepsän kielen sanakirja* sekä *Vepsän kielen näytteitä* -kokoelma.

Vuonna 1970 Maria Mullonen siirtyi töihin valtionyliopistoon. Hän luennoi nykysuomen kielioppia, leksikologiaa, fennougrikkia ja muita aineita. Vuosina 1974–1989 hän johti myös suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneita.

Opetus- ja hallinnollisten tehtävien ohella hän jatkoi myös tutkimustyötään. Hän julkaisi lukuisia suomen kielen oppi-

kirjoja kouluille ja yliopistoille. Suurella luovalla innolla koottu inkerin murteiden näytteiden kokoelma – *Elettiinpä ennen Inkerissä* – näki päivänvalon 2004. Viimeisiä isoja töitä oli *Uusi venäläis-vepsäläinen sanakirja*, jonka hän julkaisi vuonna 2007 yhteistyössä tutkija **Nina Zaitsevan** kanssa.

Suurista saavutuksista ja hedelmällisestä työstä tieteen ja koulutuksen alalla Maria Mullonen sai Karjalan tasavallan ansioituneen tieteen-toimihenkilön ja Venäjän Federaation ansioituneen korkeakoulun toimihenkilön arvonimet. Hänet palkittiin monilla kunniamerkillä ja *Znak potsheta* -kunniamerkillä.

Maria Mullonen oli useiden opiskelijapolvien lempiopettaja. Vaativaisena ja samalla ystävällisenä hän teki parhaansa herättääkseen opiskelijoissa mielenkiintoa opiskeluun ja tutkimiseen, jakoi reilusti tietoaan ja taitojaan, halusi olla aina varma, että asiat on omaksuttu. Hän oli aina valmis neuvomaan ja antamaan apua opiskelijoille ja nuoremmille kollegoilleen. Tulemme kaipaamaan häntä.

Petroskoin valtionyliopiston itämerensuomalaisten kielten ja kulttuurin tiedekunta.

Juttu julkaistu Karjalan Sanomissa, Viestille sen toimitti Aleksanteri Kirjanen.

Karjala-aiheisia TV-elokuvia

Greger Grönqvist

Yleisradio lähettää juhlakauden aikana Greger Grönqvistin tekemiä ja FST-kannan tuottamia elokuvasarjoja. TV2 lähettää neliosaisen sarjan *Pakkoluovutetut alueet* (Landet som Stalin tog). FST5-kannava lähettää uusintana *Karjalan kolme kaupunkia* –sarjan (Karelens tre städer).

Pakkoluovutetut alueet –sarjassa, joka sai ennätysmäiset katselijaluvut FST-tuotantona, esiintyy useita Karjalan puolestapuhujia sekä tutkijoita, mm. Heikki A. Reenpää, Pentti Malaska, Risto Kuisma, Jutta Zilliacus, Markus Lehtipuu, Raimo Ragnar Nordström ja monet muut.

Karjalan kolme kaupunkia –sarjassa esiintyy mm. Gustav Hägglund, Alexander Stubb, Per-Erik Floman, Lasse Pöysti, Jaakko Salonoja, Sven Him, Martti I. Jaatinen, Juha Lankinen, Rauno Meriö; kaikilla juuret Karjalassa.

Inkerin kärsimysnäytelmä

Tammikuussa alkaa Grönqvistin uusi viisiosainen sarja, *Ingermanland, Inkerinmaa*. Inkeristä on tehty ajankohtaisraportteja ja henkilökuvia, mutta FST yrittää kertoa kattavammin inkeriläisten eri vaiheista. Inkeriläisten kansanmurha kun ei ole ollut suosittu puheenaihe meillä Suomessa. Sarjassa tapaamme myöskin Inkerinmaan alkuperäiskansojen, vatjalaisten ja inkerikkojen viimeiset edustajat. Varsinkin vatjan kielen puhujia ei ole jäljellä enää kuin muutama.

PAKKOLUOVUTETUT ALUEET / TV2

- Karjala takaisin (1/4) to 11.12.2008 klo 19.20
- Suomalaisia kyliä Venäjällä (2/4) to 18.12.2008 klo 19.20
- Menetetty Petsamo (3/4) to 25.12.2008 klo 19.00
- Hautausmaiden viidakko (4/4) to 1.1.2009 klo 19.20

KARJALAN KOLME KAUPUNKIA / FST5

- Ei löydy Viipurin vertaista (1/3) ti 16.12.2008 klo 18.30, uusinta su 21.12.2008 klo 20.50
- Sortavala oli Laatokan portti (2/3) ti 23.12.2008 klo 20.25, uusinta ke 24.12.2008 klo 15.52
- Käkisalmi – omenakukkain kaupunki (3/3) ti 30.12.2008 klo 20.25, uusinta ke 31.12.2008 klo 15.15

INKERINMAA

- Inkerin huomenlahja (1/5) to 15.1.2009 klo 21.00, uusinta la 17.1.2009 klo 17.00
- Maaorjuuden jälkeen tulivat bolševikit (2/5) to 22.1.2009 klo 21.00, uusinta la 24.1.2009 klo 17.00
- Kylä keskellä sotaa (3/5) to 29.1.2009 klo 21.00, uusinta la 31.1.2009 klo 17.00
- Vainojen ja kansanmurhan jälkeen (4/5) to 5.2.2009 klo 21.00, uusinta la 7.2.2009 klo 17.00
- Pako kansankotiin (5/5) to 12.2.2009 klo 21.00, uusinta la 14.2.2009 klo 17.00

Ei löydy Viipurin vertaista on tunnin mittainen, muut ohjelmat kestävät 30 minuuttia.

Matkan varrelta – Inkerinsuomalaisen muistelmia

Osa 2. Sodanaikainen Inkeri

Reino Jaakkimainen

*Jatkoa Inkeriläisten Viestissä 11/2007
aloitetuille muistelmille.*

Seuraava pikkuinen juttu antanee kuvan millä tavalla kumpikin sotivista osapuolista kohteli siviilejä sodan alussa.

Muutamaa viikkoa ennen saksalaisten saapumista kylään venäläinen osasto viipyi kylässä muutaman päivän. Lähtiesseen eräs sotilas otti meiltä pienen alumiinikannun, kuksinan. Se harmitti äitiä niin paljon, että äiti meni osaston perään lähikylään Nuijalaan ja valitti siellä osaston komentajalle. Sotilas sai pyytää anteeksi ja kannu palautettiin heti takaisin. Saksalaiset taas ottivat meiltä mitä halusivat, eikä meillä ollut mitään mahdollisuutta valittaa kenellekään. Hehän olivat voittajia! Meidän olettamuksemme ja toivomme silloin oli, että he olisivat meidän vapauttajiamme.

Meidän nuori harjoittamaton koiranpentumme, Malchick, juoksenteli siellä täällä huolettomana heiluttaen häntäänsä kaikille. Eräänä päivänä ilmestyi jostain upseeri mukanaan täysikasvuinen saksalainen paimenkoira tervehtimään meidän Malchickia. Olin iloinen että koiramme nyt saisi seuraa ja kenties vanhempi koira näyttäisi rotunsa käytöstopoja meidän penikellemme. Isäni ja me veljekset olimme kaikki paikalla. Oli kuitenkin ilmeistä, että upseeri halusi koirien tappelevan. Isä sanoi minulle hiljaa, että veisin Malchickin pois. Upseeri ei sallinut sitä. ”Nein, nein,” jätä koira siihen. Hän tök-

ki ja tökki kepillään koiraamme ja usutti omaansa. Me pelästyimme, sillä tästä ei ollut mitään hyvää odotettavissa. Joko Malchick joutuisi täysikasvuisen koiran repimäksi tai vihaisen upseerin ampuuksi - kenties myös mekin - jos se, vastoin odotuksia, selviäisi.

Koiramme ei ollut koskaan ollut koiratappelussa. Se ihmetteli upseerin tökkimistä, mutta lopuksi ryhtyi murisemaan ja näyttämään hampaitaan. Upseerin usuttama koiratappelu alkoi. Meidän suureksi hämmästykseksemme Malchick pikkuhiljaa saavutti yliotteen. Sen puraisut olivat tehokkaampia ja oli ilmeistä, että upseerin koira oli alakynnessä. Odotimme jännittyneenä milloin upseeri vetäisi esiin pistoolinsa. Mihin suuntaan hänen ylpeydentunteensa veisi? Loukattuun vihaan vai reilun pelin hyväksymiseen? Koimme suuren helpotuksen kun upseeri vihdoinkin kiskoi koiransa pois ja meni pois mitään sanomatta. Mietin, että olikohan koira viisaampi kuin sen omistaja ja antoi tahallaan Malchickin voittaa?

Ei ainoastaan näiden tapahtumien johdosta, vaan heidän yleisestä käytöksestään ja sen luomasta ilmapiiristä, rupesi yhä selvemmin näkymään - vaikka meidän olikin vaikea itsemme sitä uskoa - että saksalaiset tulivat tänne valloittajina eivätkä vapauttajina.

Eräs miettävän näköinen sotilas kysyi minulta koulunkäynnistäni (Schule, schule?). Nyökkäsin päätäni, ’kyllä’. Jotensakin ymmärsin, että hän kysyi mitä vierasta kieltä luin. Kun sanoin ”englantia” hän innostui kovasti ja sanoi muutaman sanan englanniksi. Vastasin puolestani ja pystyimmekin keskustelemaan aika pitkään.

Meidän kielitaitomme oli suunnilleen samaa tasoa. (Ihmettelin että pystyin, sillä vaikka olinkin lukenut englantia kaksi vuotta, yksi niistä oli mennyt hukkaan. Ensimmäisenä vuonna nuori venäläinen välinpitämätön ja kevytmielinen naisopettajamme joko ei tiennyt tai ei välittänyt korjata suomalaisittain ääntämiämme englantilaisia sanoja. Seuraavan vuoden myös naisopettaja oli tunnontarkka ja hyvä. Paljon materiaalia täytyi oppia uudestaan.) Olin huomaavinani tämän keskustelun jälkeen jonkinlaista arvonantoa hänen silmissään. Kenties emme olleet niin primitiivisiä kuin miltä näytimme.

Saksalaiset ripeässä toiminnassa

Saksalaiset, kuten venäläiset ennen heitä, asettivat kyläämme kaksi ilmatorjuntapatteria. Yksi oli kotimme lähellä Punanurkka-talon vierellä, toinen kylän toisen pään pellolla. Ne olivat Bofors-merkkisiä tykkejä, ruotsalaista tekoa, ja ampuivat valokuova-ammuksia. Harjoittelun aikana ammus jäi kiinni putkeen, muttei onneksi räjähtänyt.

He olivat juuri saanet putken korjattua, kun alhaalla lentävä venäläinen hävittäjäkone sattui paikalle. Tykki sai täysosuman. Pari kummallista ajoneuvoa ajoi kylään. Niiden teräslevyisiin laitoihin oli asetettu muistaakseni neljä rakettia kumpaankin sivuun. Laukaistessa ne pitivät hirveää ääntä ja nostattivat savupilven ympärilleen. Näimme niitä käytössä myös Tuutarin mäellä. Pystyimmepä seuraamaan raketin lentoa sen laukaisun jälkeenkin.

Tuutarin mäellä käytiin kovat taistelut. Jopa meidänkin kylästäimme, viitisen kilometrin päästä, me kuulimme ja näimme saksalaisten Stuka-syöksypommittajien hyökkäävän uudestaan ja uudestaan, tehden hermoja repivää, pelottavaa ääntä, mikä, jos mahdollista oli vieläkin tehokkaampaa kuin itse pommit. Kuulimme

jälkeenpäin, että itse Leningradin puolustuksen komentaja, kuuluisa sisällissodan sankari marsalkka Kim Voroshilov henkilökohtaisesti johti venäläisten merisotilaiden valiojoukkueen edessä hyökkäystä saksalaisia asemia vastaan Kotsalan kylässä. (Saksalaisetkin olivat oppineet kunnioittamaan venäläisten merisotilaiden urhoollisuutta.) He valloittivat kylän takaisin, mutta saksalaisten kymmenien hyökkäysten jälkeen he joutuivat perääntymään reservien puutteessa. Voroshilov, joka - kykenemättä pysäyttämään saksalaisten etenemistä Leningradin rintamalla - luultavasti odotti saavansa Stalinilta potkut, tai pahempaa. Hän lienee tavoitellut sankarikuolemaa taistelukentällä. Hänet kutsuttiinkin sen jälkeen takaisin Moskovaan. Hänen henkilökohtainen urhoollisuutensa lienee säästänyt hänet ampumiselta. Marsalkka Zhukov, etenevä uuden sukupolven johtaja, otti komennon syyskuun 12, 1941.

Venäläiset olivat suuressa kiireessä ja paniikissa muodostaneet 'kansan armeijan', "opolochennie", noin 200 000 'vapaehtoista'. Jotkut olivat varmaan liittyneet siihen aidoista patrioottisista syistä, mutta enemmistö oli pakotettu. Heille tiukattiin: "Haluatko auttaa Venäjää?". Se oli kysymys mihin negatiivinen vastaus ei voinut olla vaihtoehto. Nämä täysin harjoittelemattomat, hämmentyneet ihmiset, useimmat joista eivät koskaan edes olleet pitäneet kivääriä kädessään, tulivat helposti sodan uhreiksi, pystymättä olemaan avuksi.

Eräässä tapauksessa naapurikylän naimen hoitaessaan lehmäänsä huomasi ryhmän heitä varhain aamulla piilottelevan puutarhassa odotellen päivännousua. En tiedä jos hän varotti saksalaisia, mutta kun venäläiset hyökkäsivät, he kaikki saivat surmansa. 'Vapaehtoisista' 100 000 ei koskaan palanut.

Partisaanit, ViiteisKolumi, jotka myöhemmin tulivat merkittäviksi tekijöiksi sodassa, olivat alkuvaiheessa vähälukuisia ja huonosti valmisteltuja. Kuvaava esimerkki tästä tapahtui Partasissa. Sotavankiryhmän saksalainen vartija vaati ohikulkijamiestä näyttämään henkilöpäperinsa. Vartijan tutkiessa papereita kiskaisi mies äkkiä revolverin taskustaan ja ampui useampia laukauksia osumatta kuitenkaan vartijaan. Säikähtänyt vartija huudahti kauhuissaan, astui pari askelta taaksepäin, nosti kiväärinsä ja ampui miehen kuoliaaksi. Ilmeisesti partisaanin hermot olivat pettäneet. Tämä oli silloin kerrassaan harvinaista. Paikalliset asukkaat, eivät venäläisetkään meidän joukossa, tukeneet partisaaneja tähän aikaan.

Taisi olla myöhään syyskuussa kun ollessani ulkona kuulin kummallista, tasaista ryminää, mikä lisääntyi vain äänekkäämmäksi. Katsahdin ylös taivaalle ja näin hämmästyksekseni ihmeellisen, unohtumattoman näyn. Lukematon määrä pommikoneita lähestyi Hatsinasta päin, ilmeisesti menossa Leningradiin. Lähestyessään ne peittivät koko taivaan. Näin kuinka tehokas venäläinen ilmapuolustustykistö keskitti tulensa seinämäiseksi suluksi särkien pommikoneiden muodostelman kärjen. Koneet hajaantuivat, vaan pommit putosivat kuitenkin joka puolel-le ja koneet jatkoivat lentoaan. En nähnyt näin kaukaa koneiden putoamisia.

Keskenkasvuisten poikien seikkailuja
Vanhemmillamme oli yllin kyllin omia huolia ja Jussi, meistä vanhin, tapansa mukaan vältti Mattia ja minua. Me jäimme omin päin ja sehän sopi meille hyvin. Ikäistemme tapaan kaikkialla, me tutkimme mielenkiintoisia asioita ympärillämme. Ja mikäs enemmän mielenkiintoista kuin olla panssarivaunun sisällä? Sielähän oli kaksi niitä upotettuna maahan

venäläisten hylkääminä kylämme pellolla ei kilometriäkään meistä, Nuijalaan (linna) päin. Tuumasta toimeen. Matti, vanhempana tietysti kiipesi sisään ensin. Minä jäin vartioimaan vaunun päälle. Siellä oli kaiken näköisiä instrumentteja ja ties mitä. Meillä ei ollut ruuvimeisseliä mukana, mutta Matti pystyi kiskomaan irti joukon pattereita ja pikku lampuja. Ennen myös sisään kiipeämistä vilkaisin ympärilleni ja yllätyin huomattessani kahden sotilaan lähestyvän meitä Nuijalasta päin. Sanoin Matille että tulisi nopeasti pois, hyppäsin alas ja juoksin vaunun sotilaita piilottaman näköpiirin sisällä pois. Hyppäsin matalaan ojaan, mikä oli tuskin kyllin syvä piiloutumaan. En voinut edes nostaa päätäni.

Matilla ei ollut aikaa. Hänen täytyi piiloutua vaunun sisälle. Kuulin saksalaisten puhuvan keskenään. Yhtäkkiä kuului kiväärin laukaus. ”Hyvä Jumala, he ovat ampuneet Matin” Olin kauhun vallassa, itkin hiljaa. Odotin kunnes kuulin sotilaiden kävelevän pois. Nostin varovasti päätäni ja voi kauhistus! Siellä Matin haamu käveli minua päin. Nyt olin ihan päästäni sekaisin. Matti näki ilmeeni, nauroi ja sanoi: ”En ole mikään kummitus. Ei ne saksalaiset minua ampuneet.” Sitten hän kertoi, että ne sotilaat olivat myös nuoria, ei niinkään paljon meitä vanhempia. Yksi heistä ampui vaunua nähdäkseen miten kuula iskisi panssariin. Yksi kiipesi ylös, mutta Matti pystyi olemaan piilossa hänen näköpiiristään. Tämä taisikin olla ensimmäinen venäläinen panssarivaunu minkä nuo nuoret sotilaat olivat nähneet. Matti malttoi jopa ottaa irrottamansa patteritkin mukaan.

Muutama päivä myöhemmin päätin itsekin omin päin tutkia panssarin sisustan. En tuntenut instrumentteja, enkä nähnyt mitään sopivaa otettavaksi. Takaisin tullessani jouduin avonaisella pellolla lähel-

lä panssareita kahden kevyen venäläisen pommikoneen pommisateen alle. Katsoessani pommit näyttivät tulevan suoraan päälleni. Hyppäsin taas samaan ojaan. Tällä kertaa kahmaisoin kiinni ruohosta molemmin käsin pommien räjähdellessä ympärilläni. Pelloissaan, mutta samalla kiitollinen että olin elossa, katsoin kuinka koneet kääntyivät kiireesti takaisin Leningradiin päin. Ne varmaan pitivät maalitauluinaan omia lähellä minua olleita hylättyjä panssareita.

Pian yllätyin toisen kerran avonaisella pellolla. Olin mennyt Partasin kansakou-

lun lähellä olleeseen kaalimaahan hakemassa ennestään monta kertaa perkotun kaalimaan kaalin jätteitä; mitä tahansa syötäväksi kelpavaa. Kurkelasta päin ilmestyi matalalla lentävä tylpän muotoinen venäläinen hävittäjäkone, alle 100 metriä korkealla. Näin lentäjän hyvin selvästi. Aika pysähtyi. Siinä hirveässä melussa yritin päättää kummassa asennossa olisin pienin maali, seisossani vai maatessani. Päätin seistä. Joskus 30 sekuntiakin tuntuvat elämän mittaisilta. Tämä oli sellainen hetki. ①

Heimoveteraanit juhlivat pikkujoulua

Anne Tuohimäki

Lauantaina 13.12.2008 oli alun neljäkymmentä henkilöä kokoontunut Inkerikotiin pikkujoulun merkeissä. Kysymyksessä oli heimoveteraanien jo perinteeksi muodostunut pikkujoulujuhla.

Juhlaväki koostui heimoveteraaneista, puolisoista, omaisista ja ystävistä. Myös monen jo edesmenneen veteraanin puoliso oli saapunut kyseiseen tilaisuuteen.

Helsinkiläisistä olivat paikalle tulleet Aleksanteri Dubbelman, Jooseppi Kouhia sekä Jussi Vehk'oja. Lahdesta taasen olivat saapuneet Juho Melnikov ja Matti Talja.

Tilaisuuden alussa Sotavahinkosäätiön puheenjohtaja Peter Küttner luovutti veteraaneille säätiönsä muistomitalin, jonka on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häiväoja. Kaikki paikallaolijat saivat hetken tutustua mitaliin sen kiertäessä kädestä käteen.

Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä ja Helsingin seudun sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Pentti Laamanen toivat myös järjestöjensä tervehdykset juhlaan.

Sotaveteraaniliiton naiset sihteeri Anni Grundströmin johdolla olivat loihtineet notkuvan tarjoilupöydän jouluseen malliin, tarjolla oli kinkkua, piirakoita, torttuja ja pipareita sekä juomaksi glögiä tai kahvia.

Jouluiset yhteislaulut harmonikan säestyksellä ja esilaulajan avustuksella siivittivät joulupöydän antimien nauttimista.

Nöyrää kunnioitusta ja kiitollisuutta heimoveteraaneja kohtaan tuntien katselin heitä, jotka jo melko korkean iän saavuttaneina, hyvin suoraryhtisinä ja virkeän oloisina istuivat pöydän ympärillä. ①

Rautainen mies ja Ambomaan Agricola

Lähetysaarnaja Martti Rautanen oli kaikkien aikojen merkittävin inkeriläinen

Heikki Tervonen

Suomen kaikkien aikojen merkittävien lähetystyöntekijä on ollut ”Ambomaan Agricola” ja ”Rautainen mies” inkeriläissyntyinen Martti Rautanen. Hän on ollut myös kaikkien aikojen merkittävin inkeriläinen. Häntä on syytä muistaa tänä vuonna, kun Suomen kirkon suurin lähetysjärjestö Suomen Lähetysseura on toiminut 150 vuotta. Sen enempää se kuin Lounais-Afrikassa sijaitseva Namibiakaan eivät olisi ilman sitä mitä ne nyt ovat ilman Martti Rautasen ja hänen työtoveriensa urauurtavaa työtä.

Suomen Lähetysseura perustettiin Pyhän Henrikin päivänä vuonna 1859. Martti Rautasta (1845–1926) voi hyvin verrata Suomen keskiaikaiseen kansallisspyhimyksen piispa **Henrikiin**, joka tuli Suomeen julistamaan evankeliumia ja järjestämään kirkollisia oloja. Samalla tavoin Martti Rautanen työtovereineen vei evankeliumin liekkiä Ambomaalle Lounais-Afrikkaan. Häntä on nimitetty myös Ambomaan Agricolaksi, koska hän käänsi Uuden testamentin ja lopulta koko Raamatun ndongan kielelle ja loi näin paitsi kirkollisen elämän myös kirjakielen ja kulttuurin perustan.

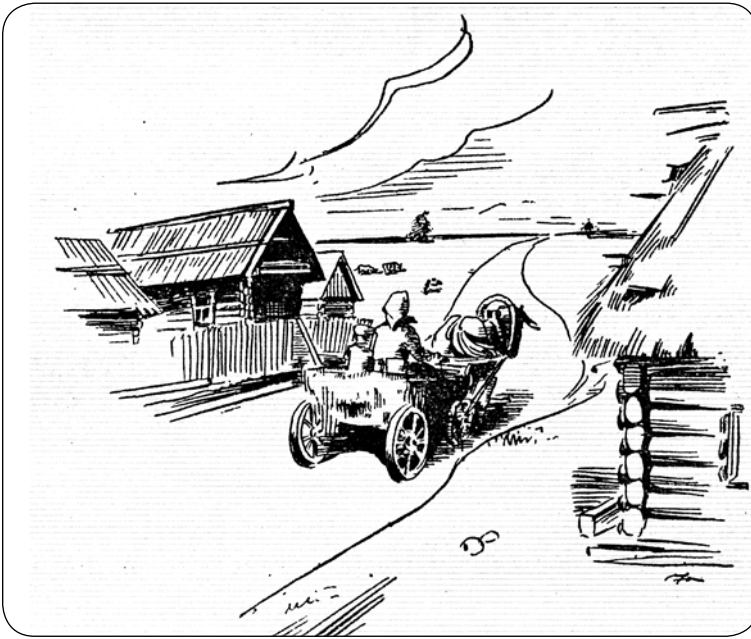
Lähetys-Sanomien välityksellä lähetysrakkaus levisi eri puolille Suomea ja Inkerinmaalle. Kattilan kirkkoherra **Waldemar Zilliacus** oli syttynyt lähetystyöl-

le. Lähetysaarnomia tuli myös Martti Rautasen kotiin. Tämä sijaitsi Novasolkan seurakunnan Tikanpesän kylässä. Martin isä **Pietari Rautanen** oli paljon pois kotoa milloin hovin töissä milloin rahdinajossa. Hän oli viinaan menevä mies, ja niin perheen lasten oli tukeuduttava äitiin **Annaan**. Isä kuoli Martin ollessa vain 12-vuotias ja Martti joutui yhdessä äidin kanssa kantamaan vastuun koko perheestä. Martti muisteli myöhemmin tuota elämänsä vaihetta hirveänä aikana, jolloin usein täytyi itkeä.

”Kova pää, vielä kovempi lukuhalu”

Kun Martti meni rippikouluun, hän pääsi asumaan Zilliacuksen pappilaan. Uskova äiti ei kuitenkaan valittanut osaansa, vaan kiitti ja rukoili polvillaan. Äiti oli opettanut Martin lukemaan ja Zilliacus opetti rippikoulun ohessa hänelle kirjoitusta ja muita aineita. Kun äiti tuli noutamaan Marttia kotiin, kirkkoherra sanoi: ”Teidän täytyy olla Jumalalle kiitollinen Martista. En ole nähnyt kenelläkään toisella sellaista lukuhalua kuin Martilla. Kova on tosin pää pojalla, mutta vielä kovempi on lukuhalu.”

Lähetysrakkaus oli tarttunut myös Marttiin. Hänessä heräsi kaipuu lähteä itsekin lähetystyöhön. Äiti oli ajatellut samaa ja rukoillutkin asian puolesta. Joskus äiti ja poika olivat keskustelleetkin asiasta. Kumpikin toivoi ja samalla pelkäsi sitä, mutta ennen muuta he kysyivät Jumalan tahtoa. Kun sitten Suomen Lähetysseuran perustettuun lähetyskouluun etsittiin oppilaita, Martti haki sinne kirkkoherran tukemana. Hänet hyväksyt-

Nuori Martti ja Annukka äiti matkalla kirkkoon Inkerinmaan tiellä (Päärros: Yrjö Kohonen: Rautainen mies, Kuva ja Sana 1945).

tiin kouluun, mutta syystä tai toisesta hän tuli äitinsä kanssa Helsinkiin vasta kesälä 1863, vaikka koulu oli alkanut jo edellisen vuoden marraskuussa. Opettajana oli Rautasille ennestään tuttu Pietarissa toiminut pappi **A.W. Lucander**, josta tuli Martin hyvä hengellinen tukija. Valitettavasti Lucander kuitenkin kuoli pian.

Koulun johtajana oli sotilaspappina toiminut **K.G.J. Sirelius**, jolla oli vaikeuksia tulla toimeen Martin kanssa. Tästä tuntui, että Sireliuksen mielestä hän oli laiska, kun hän sairasti. Hän muka tuhlaasi, jos pani pienenkin summan johonkin tarpeelliseen. Hän ei kyennyt, kun tarvittiin jonkin tehtävä suorittaja. Sirelius ei sietänyt Martin selittelyjä, vaan sanoi heti: ”Ole vaiti, sinä et ymmärrä mitään”.

Kun koulusta valmistui viisi nuorta miestä lähetyssaarnaajiksi, Martti oli heistä sekä koulumenestyksen että terveydenkin vuoksi viimeinen. Kauan mietittiin, voitiinko häntä lähettää ollenkaan. Martti luotti tässäkin Jumalaan: ”Pääsenkö lähe-

tysmaille vai en, sitä ei määrää kukaan ihminen, vaan sen määrää Jumala.” Hän oli varautunut myös toiseen mahdollisuuteen: lähtemään kansakoulunopettajaksi Inkerinmaalle. Lopulta hänet valittiin mukaan. Äitikin tuli Novasolkasta lähetysjuhliille, jonka kohokohtana oli lähetyssaarnaajien vihkiminen Helsingin Nikolainkirkossa, nykyisessä tuomiokirkossa.

Martti löysi afrikkalaisen elämänkumppanin

Matka kaukaiselle lähetyksentälle kulki Saksan Barmenin kautta laivalla Etelä-Afrikkaan ja sieltä Lounais-Afrikkaan. Barmen oli Reinin Lähetysseuran keskuspaikka. Saman lähetysseuran Hereromaan lähetyskeskus oli Otjimbingwessa, jossa suomalaiset lähettivät opiskelivat hererokieltä ja tutustuivat käytännön lähetystyöhön. Sitten matka jatkui härkävankkureilla kohti pohjoista Ambomaata. Matkalla mukana ollut

amerikkalainen kauppias **Fredrik Green** pani merkille, että suomalaisista lähetystyöntekijöistä Martti Rautanen ja **Pietari Kurvinen** näyttivät hereropalvelijoille avuliaisuudessa hyvää esimerkkiä. He olivat omiaan matkustamaan Afrikassa, sillä kaikissa vaikeuksissa ja vaivoissa he olivat aina hyvällä mielellä ja heillä oli aina hyvä sana jokaiselle matkaseuran ihmiselle. Toisiaan he piristivät matkaa soittolla. Rautanen töräytteli torvea ja Kurvinen soitti viulua.

Otjimbingwessa Martti Rautanen tustui tulevaan vaimoonsa **Friedaan**, jossa virtasi myös afrikkalaisen namaheimon verta. Rovasti **Yrjö Kohonen** kirjoitti elämäkertakirjassa *Ambomaan apostoli Martti Rautanen* (Kuva ja Sana 1946): ”Sitoessaan kohtalonsa Frieda Kleinschmidtin Martti Rautanen tajusi tuskin itsekään sitovansa samalla oman kohtalonsa Afrikkaan. Hänet oli puolestaan valmistettu yksinäistä Afrikkaa varten. Hänen alhainen sukunsa ei häntä houkutellut mukavampiin oloihin. Päinvastoin hän oli kotimaassaan saanut osakseen väheksymistä. Täällä hän tunsu ensi kerran olevansa mies paikallaan. Täällä hän sai olla itsenäinen. Täällä hän sai uhrata kaikkensa Herran työhön, vuodattaa jakamattoman sydämensä sille alttarille, jossa pieni kylvi suurta siementä.”

Raamattu kääntyi heimokielelle

Jo lähetyskoulussa pastori Sirelius oli korostanut, että seurakunnan synnytyä oli saatava maan kielelle Pyhä Raamattu. Ambomaalla tosin tapahtui, että paikallinen kirjakieli luotiin ja ensimmäiset kirjat ilmestyivät ennen kuin ainoatakaan paikallista ihmistä oli kastettu. Ambokirjallisuuden esikoisena ilmestyi Pietari Kurvisen aapinen eli *ABD-kirja* (ndongan kielessä ei ole c-kirjainta), joka

painettiin Helsingissä 1876. Ylivoimaisesti merkittävimmän elämäntyön raamatunkäännöstyön ja muun kristillisen kirjallisuuden luomisessa teki Martti Rautanen, joka käänsi ensin Uuden testamentin, sitten koko Raamatun Ondongan heimon kielelle ndongaksi. Hän kehitti kielen opiskelussa oman menetelmänsä. Hän merkitsi jokaisen uuden ndongan kielen sanan sille kuuluvine merkityksineen paperisuikaleelle. Tällaiset suikaleet hän pisti pyörivässä kehyspuussa oleviin nauloihin, joista ne olivat helposti löydettävissä.

Martti Rautanen myös käänsi ja sepitti virsiä. Virsikirjamme virrellä numero 405 *Kirkkautta kohti kulje / kilvoitellen uskossa* on merkillinen historia. Martti Rautanen käänsi tämän **J.J. Winklerin** 1700-luvun alussa sepittämän virren ndongaksi vuonna 1884. Lähetysaarnaja **Heikki Saari** suomensi sen vuonna 1922. Se tuli vuoden 1938 suomalaiseen virsikirjaan. Virsi on kuin Martti Rautasen elämän kuvausta. Se loppuu säkeistöön (nykymuodossa): ”Herran voimin rohkeasti / nouse yhä uudestaan. / Luota Herraan loppuun asti, / kerran sinut kruunataan.”

Martti Rautasella ja muilla läheteillä oli paljon vaikeuksia voitettavana. Niissä Martti Rautanen luotti yksin Jumalaan. Kun hänen viisivuotias **Heikki**-poikansa kuoli, hän sanoi: ”Herra antoi, Herra, otti, kiitetty olkoon Herran nimi.” Noin vuoden kuluttua Heikin kuolemasta syntyi Rautasille poika, joka sai nimekseen **Martti Ludvig**, mutta hän seurasi kolmivuotiaana veljeään ikuisuuteen. Kun lähetystyö oli kokonaan heimopäälliköiden ailahtelevien ja epäluuloisten mielialojen varassa, Martti Rautanen uskoi: ”Ellei Herra minua aja pois työalalta, ei kukaan muu voi sitä tehdä.” Hän rohkaisi usein: ”Pää pystyyn!”

Veli Rautanen uurasti inkeriläisellä sitkeydellä

Pietari Kurvinen kertoi muistelmissaan Rautasen uurastuksesta Rehobotin asemalla (nimen tälle asemalle hän antoi appensa Hereromaalle perustaman Rehobothin lähetysaseman mukaan): ”Veli Rautanen on inkeriläisellä sitkeydellä, joka orjuuden karkaisemana ei viero, vaan uhkuu kärsimisiä ja vaivoja sekä uskaltautuu koettelemaan mahdottomiakin, alkanut omin käsin muurata hirmuista kartanoa, jonka jättiläiset seinät, hirret ja kattorakennus ovat säilyttäneet hänen muistonsa vielä kauan meidän jälkeemme tuleville suvuille.”

Rehobotissa Martti Rautanen sai kerran viettää karun joulun: ”Illalliseni oli puuro ja maito. Sillä aloitin illanviettoni ja sillä sen myös lopetin. Puhdas vesi oli juomani. Niin yksinäiseksi tunsin itseni, että kyöneleet kohosivat silmiini. Mutta Herra, joka taitaa antaa omilleen parhaan lohdutuksen, virvoitti minuakin jouluevankeliumin kautta. Olin sisäisesti iloinen, vaikka ulkonaiset olosuhteet olivatkin säällittäviä.”

Varsinaisen elämäntyönsä Rautanen teki Olukondan lähetysasemalla, jonka hän niin ikään kunnosti. Hän julisti ja opetti. Hän oli heimokuninkaan ystävä ja näin varmistti koko työalan työmahdollisuudet. Hän toimi kauan työalan esimiehenä. Lähetysaarnaaajan töihin kuului myös hyvin arkisia askareita: ”Täytyi olla karjapiika, peltomies, kyökkipiika, pyykkimuija, paikkaaja-akka, suutari, räätäli, nikkarri, sahuri jne.” Työ ei siis ollut ainakaan aluksi vain saarnaamista ja opettamista, vaan muut askareet ryöstivät jopa suurimman osan lähetysaarnaaajien ajasta.

Olukondan lähetysasema ja Rautasen rakentama kirkko on restauroitu. Sinne on perustettu Nakambele-museo Suomen

valtioneuvoston tuella. Namibian hallitus on nimitänyt museon kansalliseksi monumentiksi. Nakambale oli Rautasen arvo- ja kutsunimi. Kun hän puuhaili myssy eli kalotti päässään, paikallisten ihmisten silmissä se muistutti palmukoria eli okambalea. Siitä nimitys Nakambale tai Nakambale kanene eli suuri Nakambale.

Kaikki jätettiin Herran käsiin

Lähetysaarnaaaja **Albin Savola** totesi kirjoittamassaan Rautasen elämäkerrassa *Martti Rautanen* (Suomen Lähetysseura 1927), millainen oli suuren, Inkerinmaalla syntyneen lähetysaarnaaajan julistus: ”Koulu, oppi, tiedot ovat hyviä, mutta ne kulkevat aina perästäpäin. Jeesus Kristus oli aina oleva edellä saarnassa ja opetuksessa.”

Työnsä menestyksen Martti Rautanen jätti joka aamu Herran käsiin. Iltaisin hän kiitti siitä, mitä päivän kuluessa oli saanut toimittaa. Päivääkään ei mennyt, ettei hän olisi ollut polvillaan Herran edessä. Hän sanoi: ”Herra on minua erityisen lähellä varsinkin aamulla aikaisin, kun olen työhuoneessani hiljentynyt hänen eteenpäin. Jeesus Kristus on niin lähellä minua, että tahtoisin ojentaa hänelle käteni ja sanoa Herralleni: ’Hyvää huomenta’.”

Martti Rautanen oli paitsi saarnaaja ja opettaja myös luonnontutkija. Hän keräsi kaikki Ambomaalla tunnetut kasvit. Kaksi puulajia on saanut tieteellisen nimen hänen mukaansa. Hän teki säähavaintoja ja lähetti niitä Berliinin meteorologiselle laitokselle. Lähetysaarnaaaja Albin Savola ennustikin jo vuonna 1927: ”Varmaan tullaan kerran jossain tiedemiesten ja kielentutkijain seurassa antamaan entistä suurempi tunnustus tämän korvenperkaajan työille.”

Martti Rautanen sai pitkän elämänsä aikana nähdä myös uskollisen työnsä he-

Itsenäinen Namibia kunniotti neljää suomalaista lähetystyöntekijää erikoispostimerkillä suomalaisen lähetystyön 125-vuotisjuhlavuonna 1995: ylhäällä vasemmalta Martti Rautanen ja Albin Savola, alhaalla vasemmalta Karl. E. Weikkolin ja Selma Rainio. Leimassa on Martti Rautasen kuva.

delmiä. Seurakuntia syntyi Ambomaalle, samoin kouluja ja sairaaloita. Albin Savolan mukaan ”harva vain saa olla kylväjänä ja niittäjänä siinä määrin kuin Martti Rautanen”. Erityisen suuri juhla koettiin Oniipassa vuonna 1925. Hän oli vihkiesään mustia pappeja sulaa kyyneliin, kun hän vastavihityille teroitti Herran lupaus: ”Katso, minä olen teidän kansanne maailman loppuun asti”.

Martti Rautasen osaksi tuli myös julkisia huomionosoituksia. Hän oli Saksan Punaisen Kotkan ja Suomen Valkoisen Ruusun ritari sekä Helsingin yliopiston teologian kunniaohtori. Mutta ennen muuta hän oli, niin kuin Albin Savola totesi: ”Jumalan lahja Suomen Lähetysseuralle, Suomen kirkolle ja ambokansalle. Hän on poissa. Mutta hänen vaikutuksensa elää, elää kauan.” Itsenäinen Namibia muisti vuonna 1995 neljää suomalaista lähetystyöntekijää omalla postimerkillä. He olivat Rautasen ohella Ambomaan ensimmäinen lähetyslääkäri **Selma Rainio** sekä lähetysaarnajat **Karl E. Weikkolin** ja Albin Savola.

Äiti rukoili Inkerinmaalla

Martti Rautanen ei unohtanut Inkerinmaata. Kirjeet kulkivat Ambomaan ja

Novasolkan välillä. Äiti muisti rahallisesti vähistä varoistaan lähetystyötä. Hänen uhrinsa suuruutta voi tuskin yliarvioida. Hän oli menettänyt miehensä mutta oli silti valmis antamaan pakanälähetystyölle vanhimman poikansa, tukensa ja turvansa. Martti Rautasta rohkaisi se, että hän tiesi kaukana Inkerinmaalla rakkaan äitinsä ojentavan kätensä Herran puoleen. Yrjö Kohosen mukaan ”yhdetkin sellaiset kädet saattoivat vetää niin väkevät Jumalan voimat maan päälle, että maailman historian lehdet kääntyivät, jos niin tarvittiin.”

Martti Rautanen poistui Afrikasta vain kaksi kertaa sinne tulonsa jälkeen. Molemmilla kerroilla hän kävi tapaamassa äitiään Inkerinmaalla. Vuonna 1891 hän kohtasi äitinsä Annan eli Annikan 23 vuoden eron jälkeen. Martti kertoi äitinsä itkeneen ja nauraneen ilosta, kun he tapasivat iltamyöhällä tiellä. Frieda oli myös mukana ja hän synnytti Inkerinmaalla tytön, **Maria Katharinan**, mutta tämä oli sairaalloinen ja kuoli. Hänet on haudattu Helsingin Hietaniemen hautausmaahan. Vuoden 1892 huhtikuussa Martti teki kaksi vierailumatkaa äitinsä luo ja piti puheita Kosemkinassa, Molskovitsassa, Spankovassa ja Kolppanassa.

Vuosina 1903–1904 Martti ja Frieda Rautanen olivat jälleen Euroopassa. He tapasivat Martin äidin 10 päivän lomalla. Martti saarnasi ja puhui Moloskovitsassa ja Novasolkassa. Joulukuussa 1903 hän kävi muutaman päivän hyvästelymatkalla Tikanpesässä. Annikka kuoli kolme vuotta myöhemmin. Martti Rautanen ehti kokea myös ensimmäisen maailmansodan myllerrykset, jolloin Neuvostoliitto syntyi ja Inkerinmaakin joutui jumalankielteisten voimien valtaan.

Saima koki ihmeen

Martti Rautasen pieni kotitalo on yhä pystyssä. Siellä asui inkeriläinen **Saima Nykänen**. Inkerin kirkon lähetyspappi **Arvo Survo** kertoo hänestä. Saima oli mukana Jaaman seurakunnassa, kun se perustettiin. Joskus silloin kun kirkosta ei vielä ollut mitään tietoa, Saima sai eräänä syntymäpäivänään lahjaksi kolme neljä käsinkirjoitettua vihkosta, joissa oli etupäässä raamatunlauseita suomeksi. Kun syntymäpäiväseurat olivat ohitse, hän selaili vihkoja. Hänellä oli valtava Jumalan sanan nälkä. Saima oli kuitenkin kouluja käymätön ihminen, joka ei osannut lukea, mutta hän laittoi kätensä ristiin ja huokasi: ”Herra Jeesus Kristus, opeta minnuu lukemaa”, ja pani maata.

Herättyään aamulla Saima tarttui jälleen vihkoihin. Kun hän avasi ne, hän huomasi ihmeekseen, että hän osasikin lukea. Hän kertoi, että kolmen päivän aikana hän ei tehnyt mitään muuta kuin luki Jumalan sanaa. Ainoa työ, mikä oli pakko tehdä, oli syöttää ja lypsää lehmä, joka ammui kovasti navetassa. Saima oli ollut naimisissa, mutta hän joutui elämään kauan leskenä. Nyt hän on muuttanut taivaan kotiin. Hänen sukulaisensa pitävät taloa ilmeisesti kesäpaikkanaan.

Seinässä on Suomen Lähetysseuran toimesta laitettu muistolaatta, joka kertoo talon olevan Martti Rautasen kodin.

”Hän antoi kunnian Jumalalle”

Martti ja Frieda Rautasen poika **Reinhold Rautanen** kertoi isänsä kuoleman jälkeen: ”Olukonda tuntuu nyt tyhjältä ja autiolta. Kirjoituspöydän ääressä ei näy enää harteikasta olentoa. Isän saattoi tavata kirjoituspöytänsä äärestä mihin aikaa päivästä tahansa. Varhain aamulla hän istui siinä lukien elämän sanaa, toimittain yksityistä jumalanpalvelustaan. Mitä kaikkea hän on saanutkaan vastaanottaa ja mitkä ja millaiset näköalat hän onkaan saanut nähdä. Tiedän, että juuri näinä yksinäisinä pyhinä hetkinä isä kokosi voimia kestääkseen kaiken, mikä kohtasi häntä: työtä ja vaivaa, solvaamista ja panettelua. Minulle, niin meille kaikille, hän oli esikuva. Isä antoi aina kunnian Jumalalle, ja luulen, ettei hän ollenkaan pitänyt kiitoksista eikä kunnianosoituksista. Sen tähden ei ole minunkaan tarkoitukseni ylistää rakasta isävainajaani, ei suinkaan vaan ainoastaan Jumalan armoa hänessä.”

Martti Rautanen sai kotiinkutsun loka-kuun 19. päivänä 1926. Reinhold Rautanen sairastui maltankuumeeseen ja nukkui pois vain vajaan viiden kuukauden kuluttua maaliskuun 8. päivänä 1927. Sen sijaan Martti ja Frieda Rautasen tytär **Johanna Rautanen** ehti tehdä pitkän elämäntyön Ambomaalla. ①

Kirjoittaja on rovasti ja kirjailija, joka on kirjoittanut mm. kirjan ”Rakkaudesta Namibiaan – 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan” (Kirjapaja 2009)

Kohtalo kuljettaa – vai kuljettaako - vai Luojan varjelusta?

Albert Käiväräinen

Jatkoa Inkeriläisten Viestissä 5/2008 aloitetuille muistelmille.

Vilahti mielessäni, että taitaapa herra tietää jopa koulumenestykseni Karjalan silloisessa kirkonpiirin koulussa, olin nimittäin luokkani parhaimmistoa. (pieni omakehu vilahti mielessäni). Kyllä äitini minulle tuntui kaiken suomeksi kääntävän, joten epäselväksi ei jäänyt se, että nyt tultiin houkutuksin keinoin meitä Neuvostoliittoon pyytelemään. No, kylä äiti tuntui monenmoista kyselevän ja ehkä hämmästelevänkin. Lopuksi hän sanoi ettemme nyt tule, vaikka kaikenlaisia mahdollisuuksia tarjottiinkin. Herra nousi Poberaan ja lähti neuvostolippu liehuen Talolan pihalta.

Jälkeenpäin äitini tuumaili miksi Suomen silloinen presidentti **Paasikivi** ei meille Suomen kansalaisuutta myöntänyt, vaikka monelle muulle tuntemallemme inkeriläiselle oli Suomen kansalaisuus presidentiltä anottaessa myönnetty. Vasta **Urho Kekkosen** tultuaan Suomen presidentiksi 1956 ”uskalsi” myöntää meille Suomen kansalaisuuden. Sitoivatko Paasikiveä rauhan ehdot? Inkeriläisiä kansalaisuusasioissa avusti **J.Tirranen**. Hänen avustuksellaan meidänkin anomuksemme tuli presidentin esittelyyn. Hänen saamaansa arvostettua asemaan Suomen kansallisuutta haettaessa en tiedä. Kirjastohuoneeni seinällä on raameissa presidentin ruusukkeella ja Urho Kekkosen allekirjoittama hyväksyntä suomen kansalaisuudesta, päiväys 28.1.1958.

Ymmärrettävästi niihin aikoihin alkoi käsitykseni Neuvostoliittoon ja venäjän

kieleen saada vastenmielisyyttä, tiesimiehen sukulaisten elämästä ja heidän ongelmistaan pyrkimyksissä parempaan, eikä se sen helpompaa tuntunut olevan kuin täällä Suomessakaan. Olimmehan saaneet kirjeitse heistä tietoa, sieltä tältä ympäri neuvostomaata. Vaikka kirjeet välillä oli selvästi avattu ja joitakin kirjeitä hävisikin, varsinkin jos ne sisälsivät valokuvia. Äitini ja hänen isovanhempiensä kertomukset kommunistihallinnon järjestyttävistä vainoista Inkerin maalla jäi minulle tympäisevä kuva koko Neuvostovaltiosta. Vai sellainenko valtio, vaikka niin demokratiaa vanhoivat. Varmaan sain Neuvostoliittoa vastustavia vaikutteita myös täältä ympäristöstä lapsuudesta saakka. Olihan Suomi kokenut myös sodan kurimuksen, jokainen tiesi ja tunsikin Neuvostoliiton painostuksen.

En halunnut opiskella venäjää tietoisesti saamani em. kokemusteni perusteella. Vasta ensimmäisen Leningradin käyntini jälkeen tuli sellainen olo, että kyllä sen verran on syytä kieltä opetella, ettei tullissa ihan myydä. Ja tietysti senkin tähden, että olihan siellä suurin osa sukulaisistani, ikäisiäni ja suomen kieltä melkein yhtä osaamattomia kuin minä venäjän kanssa. Mielestäni on pyrittävä ymmärtämään myös heitä, se olisi sentään kaikkien hyväksi. Ja erityisesti he olivat kiinnostuneet siitä miten Suomessa on voinut elämisen taso nousta ohi neuvostokansalaisten.

Kaikkien kokemuksiemme jälkeen minkä koimme pidän äitini tekemää ratkaisua jäädä Suomeen oikeana, vaikka ne päätösajat niin raastavalta tuntuivat. ①

UUTISIA INKERISTÄ

Wladimir Kokko

Ajankohtaista inkeriläistä

Uutiskolumnistin kannanotto

Inkeriläisliike ja Venäjän viranomaiset

Aivan syntymävaiheessaan inkerinsuomalaisten kansallisliike törmäsi Venäjän viranomaisten ymmärtämättömyyteen, Paavo Räikkönenhän karkotettiin Suomen rajan toiselle puolelle liian rohkeista sanoistaan. Vuonna 1937–38 ”suomalaisia porvarillisnationalisteja” karkotettiin paljon kauemmaksi Siperiaan tai teloitettiin Levassovassa.

Inkerinsuomalaisten sisukkuus on kuitenkin koko ajan kiusannut viranomaisia. Vuonna 1920 Neuvosto-Venäjä joutui inkeriläisten aktivistien takia rauhasopimuksen liitteessä turvaamaan inkerinsuomalaisten kulttuurioikeudet Pietarin kuvernementissa. Neuvostoliiton kansallisuuspolitiikka kääntyi vuonna 1935, kun suomalaisia alettiin karkottaa rajavyöhykkeeltä juuri heidän suomalaisuutensa takia. Sortotoimenpiteet valtiovaltan puolelta jatkuivat vuosina 1937–39, 1942, 1944–45, 1947–1953 ja perustuvat nimenomaan sorettujen kansallisuuteen. Inkerinsuomalaisia ei tuhottu silloin kokonaan ehkä sen takia, että heitä tarvittiin jonkin verran Kuusisen armeijaan, raskaisiin töihin Kohtla-Järven kaivoksiin ja Karjalan hakuutyömäille sekä ylipäänsä näkyville Karjalais-suomalaisessa neuvostotasavallassa.

”Kansan vihollisten” listoilta putosimme vasta vuonna 1953, mutta suomalaisten kansalliselämän uudelleen rakentamista Inkerissä neuvostojohto ei edes ajatellut. Kansallisidentiteetin liekki paloi silloin

kovemmin uskovaisten sieluissa ja muodosti henkisen vastarinnan. Vuonna 1964 viranomaiset joutuivat suostumaan suomalaisen luterilaisen seurakunnan perustamiseen Pertoskoissa. 1970-luvun puolivälissä sallittiin jopa *Inkeri*-sanan käyttö.

Perestroikavuosina Venäjän valtiovalta on laillistanut Inkerin Liiton toiminnan. Muistan kuinka tiukassa KGB:n valvonnassa 1990-luvun alussa olivat niin vasta syntynyt Inkerin Liitto kuin uudestaan elyneet inkerinsuomalaisten seurakunnat. Ilmeisesti tämä virasto havaitsi pian, etteivät inkerinsuomalaiset aio kapinallisiksi, vaan he korjaavat kirkkoja, opettavat suomea ja järjestävät kansallisjuhlia. Meidät jätettiin onneksi rauhaan ja saimme tehdä vapaasti heimotyötä. Työtämme ei estetty ja joskus viranomaisilta saatiin pientä tukeakin juhannusjuhlien valmisteluun.

Ajan mittaan hyvät suhteet viranomaisiin rakentuivat meillä paikallistasolla, kun vanhusten palvelutalot valmistuivat ja rauniokirkot kunnostettiin. Inkerinsuomalaisten rakentavaista roolia ja positiivista potentiaalia Suomen ja Venäjän välisessä yhteistyössä ei kuitenkaan huomattu vielä pitkään aikaan. Tämä johtui ehkä siitä, että Venäjällä oli paljon muita kipeämpiä ongelmia ja 40 000 vähemmistökansan edustajan pulmia ei nähty.

Tilanne muuttui taas vuonna 2006, jolloin IL:n Pietarin osasto sai kaupungin hallitukselta projektirahoitusta. Nykyään niin Pietarin kuin Leningradin alueen viranomaiset luottavat Inkerin Liittoon ja suostuvat yhteistyöhön kanssamme. Tämä merkitsee mm. yhdistyksemme panosta kansalaisyhteiskunnan rakentamiseen sekä liiton mahdollisuutta auttaa vatjalaisia ja inkeroisia kansallisidentiteettinsä säilyttämisessä.

Vatjalaisilla erikoisstatus

Vähälukuinen kantakansa - tällainen käsite on Venäjän lainsäädännössä ja tämän statuksen saanut vähemmistökansa on oikeutettu valtion erityiseen taloudelliseen tukeen ja sen kieli ja kulttuuri on erityisesti suojeltu. Tästä statuksesta ovat jo usean vuoden ajan nauttineet esimerkiksi Venäjän pohjolan ja Siperian alkupe räiskansat.

Moskovassa myönnettiin lokakuussa kantakansan status vatjalaisille. Kolmessa Laukaanjoen joensuussa sijaitsevassa kylässä asuu muutama kymmenen henkilöä, jotka sanovat itsensä vatjalaisiksi, joista kai toistakymmentä osaa vielä äidinkieltä.

Suunnitteilla on katoavan kansan museo ja muuta tukitoimintaa. Päätöksentekoa rahoituksen suhteen Moskovassa nopeutti hälinä, joka nousi Ust-Lugan suursataman rakentamisen takia. Satama, jonka vuoden rahtimäärä tulee rikkomaan 100 miljoonan tonnin rajan, kehitty juuri siellä, missä ovat viimeiset vatjalais- ja inkeröiskylät.

Aikaisemmin vähälukuisen kantakansan statuksen ovat saaneet vepsäläiset ja inkeröiset. Molempien kansojen tilannetta ei voi sanoa helpoksi. Inkerin Liitolla keskustellaan tarvitsisivatko inkerinsuomalaiset vastaavan erikoisstatuksen Leningradin alueella.

Tukea vatjalaisille ja inkeröisille

Laukajoen suussa sijaitsevassa Lenryban kylässä (venäjänkielinen lyhenne Leningradin kala, eli ryba) pidettiin marraskuussa Olga Konkovan johdolla ensimmäinen *Siirtyvä kansalliskoulu*-hankkeen koulutustilaisuus. Vuoden pituinen hanke on saanut rahoitusta Suomalais-ugrilais-

ten kansojen konsultointikomitealta ja tavoittelee inkeröisten ja vatjalaisten kansallisidentiteetin elvyttämistä sekä näiden kansojen tutuiksi tekemistä.

Koskettavan avajaispuheen piti Vipiän kunnan kuntapäällikkö inkerinsuomalainen Eino Säkki. Asiantuntijat kertoivat inkeröisten ja vatjalaisten historiasta ja kulttuurista, esiintyjinä toimivat IL:n perinneyhtye *Korpi* ja vatjalainen lapsiyhtye *Linnud*. Tilaisuudessa oli läsnä ”oikeita vatjalaisia”, joilla valitettavasti ei ole omaa kansalais-yhdistystä.

Merkkivuoden konferenssin lupaavat tulokset

20.–21. marraskuuta Pietarissa Leningradin aluehallituksen rakennuksessa pidettiin konferenssi, jota alustavasti suunniteltiin Inkerin Liitossa yhdistyksen merkkivuoden kokoukseksi. Käytännössä se muuttui isoksi aluehallituksen rahoittamaksi tilaisuudeksi, jonka aiheena oli suomalais-ugrilaisien kansojen liike Luoteis-Venäjällä.

Avajaisistunnon avasi alueen varakuvernööri Aleksandr Kuznetsov. Puheenvuorossaan hän mm. onnitteli vatjalai-

Vladimir Ugrjumov aluehallituksesta esitti viranomaisten kannanoton tulevasta yhteistyöstä.

Pyöreän pöydän keskustelut konferenssin toisena päivänä sujuivat vilkkaasti.

sia uuden statuksen saamisesta ja Inkerin Liittoa merkkivuoden johdosta.

Suomalais-ugrialaisten kansojen konsultaatiokomitean jäsen Olga Konkovan mielestä vaikein ongelma vatjalaisten, inkeroisten ja inkerinsuomalaisten tulevaisuuden turvaamisessa on heidän heikko kansallinen identiteettinsä. - Sen elvyttämiseksi tarvitaan monipuolista koulutustoimintaa. ”*Vain sivistynyt kansa selviytyy*” – ehdotti Konkova heimotyön tunnuksiksi. Konsultaatiokomitean jäsen Aleksanteri Kirjanen keskittyi pu-

heenvuorossaan inkeriläisliikkeen juriidisiin kysymyksiin.

Aluehallituksen osastonjohtaja Vladimir Ugrjumov esitti toimintaohjelman luonnosta aluehallinnon näkökulmasta. Aluehallitus on valmis aloittamaan ohjelman toteuttamisen jo vuonna 2009.

Konferenssin ensimmäisen päivän lopussa järjestettiin Katsaus Inkerille –nimisen näyttelyn avajaiset ja Korven toteuttama pieni konserttiohjelma. Toisena päivänä työ jatkui kansalaisjärjestöjen pyöreän pöydän keskusteluissa. Yksi-

Liteinin palvelupisteen tarmokas ja toimelias henkilökunta (vas.) Jelena Tshebyseva, Lidia Tsareva, Lilja Shuvalova ja Nina Nizova.

mielisesti hyväksytyssä yhteenvedossa korostettiin yhteistyötä aluehallituksen kanssa ja tuotiin esiin huoli paikallisten suomalais-ugrilaisten kansojen kielten ja identiteetin säilymisestä.

Liteini 11: Kymmenen vuotta vanhustyötä

Vanhusten päiväkeskus Liteinillä avasi ovensa lokakuun lopussa 1998. Nykyään keskus palvelee yli 60 ikääntynyttä, joista lähes kaikki ovat inkerinsuomalaisia. Näin ollen se on ainutlaatuinen yksikkö kaupungin sosiaalilaitosverkostossa. Päiväkeskus saa tukea myös IL:n Pietarin osastolta.

Laitokseen tullaan tapaamaan ystäviä, kerhoihin, juhlien viettoon. Moni veteraani sanoo sitä toiseksi kodiksi, ja hyvin koulutettu henkilökunta on pysynyt kaikki toimintavuodet muuttumattomana.

Pyhän Marian seurakunnan kirkkoherra vaihtuu

Haastattelu / Juhani Pörsti

Kuusi vuotta Pyhän Marian seurakunnan kirkkoherran virassa toiminut Juhani Pörsti (63) piti 21.12.2008 viimeisen jumalanpalveluksensa Inkerin kirkon tuomiokirkossa. Haastattelu tehtiin muutama päivä tätä ennen.

- Astuessasi virkaan vuonna 2002 inkeriläisyys ei ollut sinulle uutta.

Ei ollut, se oli ennestään tuttu asia niin kuin Pietarin kaupunkiin mm. oman sukuni kautta. Äidin vanhemmat asuivat Pietarissa ja heidät vihittiin täällä Pyhän Marian kirkossa. Eli minulla on henki-

lökohtaiset suhteet paikalliseen suomalaisuuteen. Edellisessä virassani olen useita kertoja käynyt 1990-luvun puolivälistä alkaen Inkerin kirkon kokouksissa eri kaupungeissa ja sillä tavalla tutustuin Inkerin kirkon toimintaan ja sen johtaviin työntekijöihin.

- Onko Pietarin Pyhän Marian seurakunta Inkerin kirkon suurin?

Tuskin se on aivan suurin, mutta kuuluu kolmen suurimman joukkoon. Seurakunnan aktiiveja on noin tuhat, mutta tiukan Venäjän uskontolain mukaan laskettuna vuoden jäsenmaksun maksaneita on vähän yli kolmesataa.

- Oletko huomannut eroja täällä ja Suomessa asuvien uskoavien välillä?

Kyllä historian tausta vaikuttaa ihmisiin paljon. Suomensuomalaisilla ei ole niin raskaita kokemuksia kuin inkeriläisillä. He ovat tottuneet siihen, että luterilainen kirkko Suomessa on suuri kansankirkko ja sillä on vahva asema yhteiskunnassa. Inkerin kirkko on taas vähemmistökirkko, jolla on paljon vähemmän mahdollisuuksia.

- Inkerinsuomalaiset ovat kokeneet kovia Stalinin sortovuosina. Mitä mieltä olet, onko heidän kristinuskonsa noina vuosina vahvistunut vai tuhottiin-ko se silloin?

Sekä että. Sortojen takia se kyllä tuhoutui huomattavasti varsinkin 1930-luvulla ja sodan aikana. Mutta samoin kokoonnuttiin salaa kodeissa ja hautausmailla laulamaan virsiä, lukemaan Raamattua jopa ulkoa; se lujitti ihmisten sisäistä uskoa ja kirkkoa sekä loi tiettyä sitkeää identiteettiä.

- Inkerin kirkon toiminta siirtyy yhä enemmän venäjän kieleen. Miten henkilökohtaisesti suhtaudut tähän prosessiin?

Se on luonteva ilmiö ja Inkerin kirkon ainoa mahdollisuus kehittyä. Työikäisistä seurakuntalaisista vain pieni osa puhuu suomea. Kirkolla ei olisi tulevaisuutta, jos se ei toimisi sillä kielellä, mitä ihmiset osaavat. Kirkkotoiminnan tärkeimpiä periaatteita on se, että sanaa julistetaan kansalle ymmärrettävällä kielellä. Venäjän kielen asema vahvistuu Inkerin kirkolla myös tulevaisuudessa. Suomen kieli taas auttaa kirkkoa luomaan yhteistyösuhteita Suomeen ja näin sen kansainväliset suhteet saavat kehittyä. Suomen kielen asemasta tulee huolehtia niin, että se olisi elävä kieli myös jatkossa. On hyvä, kun lapset ja nuoret opiskelevat sitä täällä.

- Kirkko käyttää muitakin kieliä...

Kyllä. Lähetystyössä esimerkiksi Volgan suomalais-ugrilaisissa tasavalloissa se käyttää niitä kieliä, mitä ihmiset pitivät ominaan, niitä mitkä ovat heidän mieltensä kielet. Kirkollahan on universaali rooli. Kansainvälistymisen kannalta mainitsisin vielä englannin kielen merkityksen.

- Meneekö muiden Venäjän uskontokuntien ja viranomaisten parissa hyvin?

Menee. Inkerin kirkolla on hyvät perinteiset suhteet ortodoksikirkkoon. Joitakin pieniä häiriöitä voi sattua paikallisella tasolla alueilla, missä luterilaisuutta ei tunneta. Myös viime ajan esille tulleista rekisteröintiasioista selvittiin kirkon juristin avulla.

- Mitä jäi tekemättä? Mitä et ole ehtinyt tehdä?

Hyvin paljon, esimerkiksi ilmaurut -hanke on vielä kesken, mutta kuitenkin sen verran hyvässä vaiheessa, että rahoitus on melkein sataprosenttisesti kunnossa. Aikataulu on suunniteltu, sen mukaan töihin ryhdytään keväällä ja ensi vuoden ensimmäisenä adventtina urkujen pitää olla asennettuna. Ensi syksynä kirkon viereisessä rakennuksessa valmistuu Suomi-talo ja muuten vuosi 2009 on monissa mielessä juhluvuosi.

- Mutta sinä et ole enää täällä silloin. Missä olet ensi syksynä?

Vaikea sanoa, mutta ilmeisesti olen Inkerin kirkon koulutustehtävissä. En ole vielä eläkkeelle siirtymässä.

- Miten ja milloin seuraajastasi päätetään?

Kirkkoherran virka on ilmoitettu haettavaksi, haku aika on 60 päivää. Sitten kirkkohallitus laittaa ehdokkaat tiettyyn paremmuusjärjestykseen ja lopullisesti seurakuntalaiset äänestämällä valitsevat itselleen kirkkoherran. Luulen, että se tapahtuu kevättalvella.

-Kiitos! Siunattua joulua ja onnellista uutta vuotta! ①

TAPAHTUMA- KALENTERI

Ilmoittajille

Niitä järjestöjä, jotka ilmoittavat tulevista tilaisuuksistaan lehdessämme, ja jotka lähettävät aineiston lehdelle sähköpostina, kehotetaan vaatimaan lukukuittaus. Näin vältetään kiistat siitä, onko aineisto toimitettu ajoissa vai ei.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessedat-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teetä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai *Palvelupisteeseen*.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Hyvinkään Inkeri-kerho ry. kokoontuu seurakunnan aulakahviossa *Hämeenkatu 16* keväällä kuukauden 1. sunnuntai kello 14.00 seuraavasti:

1.2.2009 Urve Jaakkola kertoo muistista ja Eila Jaakkola tuo terveisiä ja viikkoita vanhustyön seminaarista

1.3.2009 kerho (Ohjelma ilmoitetaan myöhemmin)

5.4.2009 kerho (Ohjelma ilmoitetaan myöhemmin)

3.5.2009 kerho (Ohjelma ilmoitetaan myöhemmin)

Muuta toimintaa:

26.7.2009 Retki Inkerinsuomalaisten kesäjuhlaan Lahden Joutjärven kirkolle.

22.8.2009 Retkipäivä Sääksiin seurakunnan leirikeskukseen

Tiedustelut Irja Pelkonen, inkerikerho@gmail.com tai puh. 040 550 5712.

Lahden seudun Inkeri-kerhon tapahtumia

Kokoontumiset joka kuukauden toisena maanantaina *Lutherinkirkossa, kirkon kahviossa*.

Inkeriläisten kesäjuhlat järjestetään *Joutjärven kirkossa* sunnuntaina **26.7.2009**. Saarnaa Arvo Survo, pääjuhlan juhlapuheen pitää Leino Hassinen. Tarkempia tietoja ohjelmasta myöhemmissä lehdissä.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, puh. 0400 841 741.

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti, Karjalatalo

Käpyläänkuja 1, 00610 Helsinki

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo. Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot

Tervetuloa Inkerikotiin torstaina **19.2.2009** ja **19.3.2009**, kahvittelua ja keskustelua entiseen tapaan.

Tiedustelut: Pirkko Huurto
Puh. (09) 783 391 tai 0400 748 318

*Inkerikoti
Karjalatalo
Käpyläнкуja 1
00610 Helsinki*

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin puh.
040 578 3894

*Inkerikoti
Karjalatalo
Käpyläнкуja 1
00610 Helsinki*

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi

*Inkerikeskus ry
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki*

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Vatjalaisten praasniekka ja Inkerinmaa 9.–12.7.2009

Vatjalaisia on jäljellä enää kourallinen Inkerinmaan länsiosissa Laukaanjoen suulla. Vatjalaiset ovat heränneet vaalimaan haurasta kulttuuriaan. Tärkeä tapahtuma on heinäkuussa Luutsassa vietettävä

praasniekka. Pääset mukaan praasniekkaan Inkerin kulttuuriseuran matkalla.

Alustavan matkasuunnitelman mukaan lähemme 9.7. aamulla Tallinnaan ja ylitämme Venäjän rajan Narvassa. Tutustumme menomatalla Länsi-Inkerin maisemiin. Illalla majoitumme Volosovan alueella Villa Inkerin palvelutalon remontoituun Paronintaloon. Palvelutalossa on mahdollisuus tavata inkeriläismummoja. Perjantaina tehdään retki Puskiniiin ja Palvovskiin ja lauantaina on Vatjan praasniekkojen vuoro. Kotiin ajetaan Karjalankannaksen ja Viipurin kautta. Vaihtoehtoiset matkapäivät ovat 10.-13.7. Matkanjohtajana puheenjohtaja Helena Miettinen.

Matkan alustava hinta on 380 euroa (400 euroa kahden hengen huoneessa). Inkerin kulttuuriseuran jäsenet 360 ja 380 euroa. Hinta edellyttää 20 matkustajaa. Se sisältää laiva- ja bussimatkan, majoituksen ja puolihoidon Villa Inkerissä sekä ohjelmaan kuuluvat retket. Lisäksi ryhmäviisumin kulut noin 42 euroa.

Ilmoittautumiset Inkerin kulttuuriseuraan joko sähköpostitse koivujatahti@inkerikeri.com tai puhelimitse Tytti Piroselle puhelin 050 5290 756.

Ennakkotietoja muista kesämatkoista:

Matka Inkerin juhannusjuhlille Taaitsaan 19.–22.6.2009

Venäjällä Taaitsassa vietetään lauantaina 20.6.2009 inkeriläisten juhannusjuhlaa. Inkerin kulttuuriseura järjestää sinne ”rengasmatkan” siten, että menomatka tapahtuu Star/Superstar -laivalla Tallinnan ja Narvan kautta, paluumatka maitse Pietarin kehätietä ja Viipurin kautta. Mukana on koko ajan oma suomalainen bussi kul-

jettajineen. Kahtena ensimmäisenä yönä majoitutaan Kikkeriin Villa Inkerin juuri remontoituun palvelutaloon, kolmantena tutustutaan Kelton koulutuskeskukseen. Matkalle lähtö on perjantaina 19.6.2009 klo 7.30 Länsisatamasta, paluu Helsingin keskustaan maanantaina 22.6. noin klo 21.00.

Matkan hinta on jäsenille 350 ja muille 370 €. Hintaan sisältyvät laiva- ja bussimatkat, majoitus, aamiaiset ja iltapalat. Lisäksi tulevat viisumikulut, 42 €.

Tutustumiskohteita ja pieniä poikkeamia matkareitistä on mahdollista järjestää osanottajien etukäteen esittämien ehdotusten pohjalta. Siksi on tärkeätä, että matkasta kiinnostuneet ilmoittautuvat mahdollisimman pian ja kertovat toiveistaan. Ilmoittautuessa kerrotaan ehdotusten lisäksi nimi, syntymäaika, kansalaisuus, osoite ja puhelinnumero.

Ilmoittautua voi 1) sähköpostilla a-s.salonen@pp.inet.fi tai 2) kirjeitse Alina-Sinikka Salonen, Muinaislinnantie 1 B 12, 00950 Helsinki.

Lisätiedot numerosta 040 7437042 (Alina-Sinikka Salonen).

Matka Petroskoin uuden kirkon viikkiäisiin 4.–8.9.2009

Petroskoin uusi suomalainen kirkko vihittään käyttöön 6.9.2009. Inkerin kulttuuriseura tekee matkan viikkiäisiin suomalaisella bussilla. Menomatalla yövytään Sortavalassa ja takaisin ajetaan Pietarin kautta.

Matkan hinta on noin 420 euroa ilman viisumikuluja. Viisumin hinta on noin 45 euroa. Tarkka hinta selviää, kun saamme hotelleista vahvistetut hintatiedot. Ennakkovarauksia voi jo tehdä kyytiin pääsyn varmistamiseksi joko sähköpostitse

koivujatahti@inkeri.com tai puhelimitse Tytti Piroselle puhelin 050-5290 756.

Inkerin Kulttuurikahvilat 16.00–18.00

26.2.2009 Kalevalanpäivä. Suomalaista kulttuuria vatsan kautta ja kotoutumista itkuvirsiens voimalla. Äänellä itkijät kertovat perinteisten itkuvirsiens käyttömahdollisuudesta maahanmuuttajien kotoutumisessa. Toivomus on, että jokainen tuo mukanaan nyyttikesteihin jotain omasta mielestään perisuomalaista tai inkeriläistä purtavaa. Mukana ovat myös Inkerin kulttuuriseuran Grundtvig-kumppanit Saksasta, Romaniasta, Norjasta ja Espanjasta.

26.3.2009 Kaija Santti kertoo väitöskirjastaan Inkeriläisnaiset seurakuntien vastuunkantajina.

Kulttuurikahvila kokoontuu Familia-klubin tiloissa, osoitteessa *Vilhonkatu 4 B 15*.

Ompeluseura

Ompeluseuran kokoontumiset jatkuvat Koivussa ja tähdessä *Mäkelänkatu 18*:ssa parillisten viikkojen torstaina 8.1.2009 alkaen. Seuraavat kokoontumiset ovat **22.1., 5.2., 19.2, 5.3 ja 19.3.**

Ensimmäisellä tapaamisella suunnitellaan kevään ohjelmaa ja erityisesti sitä mitä upeaa pienistä tilkuista voi väkertää. Mietintämyssyissä on myös Olga-nuken synnyttäminen.

29.1. 16.00–18.00 Sukututkimus-klinikka

Kulttuurikahvilat jatkuvat tammikuussa 2009 Pekka Wikbergin ja Risto Toivosen pitämällä sukututkimusklinikalla. Tule ja juttele juuristasi Familia-Clubiin, *Vilhonkatu 4 B 15*, 3. kerros.

Keravan paluumuuttajat

Vuonna 2009 tapaamiset jatkuvat Talkoorenkaan tiloissa *Aleksis Kiventie 18*:ssa tiistaisin **20.1., 17.2, 17.3, 14.4. ja 19.5.** klo 15.00–17.00.

Tammikuussa tutkitaan muistelukortteja. Helmikuussa katetaan ystävänpäivän pöytä osallistujien mukanaan tuomista lempihkeruista.

Loppukevään teemat sovitaan tapaamisten yhteydessä.

Inkeri-tapahtuma Myllypuron kirkossa

Myllypuron kirkossa vietetään Inkeri-tapahtumaa. Messu on **25.1.2009** klo 12.00 jonka jälkeen on kahvitilaisuus.

Inkerin kulttuuriseuran tarina-täkit ja muistotyynyt ovat näytteillä koko seuraavan viikon ajan seurakuntakeskuksessa. Osoite on *Neulapadontie 12, 00920 Helsinki*.

Tallinnan laulujuhlat 3.–5.7.2009

Tulevana kesänä on Tallinnassa maailman suurimmat laulu- ja tanssijuhlat, joita on järjestetty vuodesta 1934 alkaen joka viides vuosi. Tällä kertaa teemana on **Yhdessä hengittäminen**. Nimi viittaa virolaisten haluun vahvistaa maansa kansallistuntoa. Ohjelmassa on ensimmäistä kertaa kaksi erilaista laulukonserttia, molemmat suurella laululavalla. Kalev-stadionilla pidettävien tanssijuhlien teemana on **Meri ja Viron synty**.

Ohjelmarunko on seuraava:

Perjantai 3.7.2009

- Helsinki-Tallinna Star/Superstar klo 10.30–12.30
- Majoitus Hotel City Portus, Uus Sadama str 23(alle 500m satamasta)

- Laulujuhla-kulkuksen seuraamista klo 14.00 alkaen (alkaa Vapauden aukiolta)
- Kuljetus tanssijuhlille klo 18.00
- Tanssijuhlat klo 19.00
- Kuljetus hotelliin juhlien jälkeen

Lauantai 4.7.2009

- Aamiainen
- Kuljetus laululavalle klo 18.00
- Laulujuhlien 1. konsertti klo 19.00
- Kuljetus hotelliin konsertin jälkeen

Sunnuntai 5.7.2009

- Aamiainen
- Huoneiden luovutus ja tavaroiden siirto bussiin klo 12.00
- Kuljetus laululavalle klo 13.00
- Laulujuhlien 2. konsertti klo 14.00
- Kuljetus satamaan konsertista suoraan
- Tallinna-Helsinki Star/Superstar klo 21.00–23.00

Matkan hinta 155€/h/2hh jäsenille ja 175€/h/2hh muille, sisältää edellä mainitun ohjelman (laidamatkat, hotelli aamiaisineen, kuljetukset juhlapaikoille ja konsertti- ja tanssijuhlaliput). Yhden hengen huoneen lisämaksu on 43€/2yötä. Lapsihinnoista voi kysyä matkan johtajalta.

Vastuullinen matkanjärjestäjä on virolainen Baltic Express Tours.

Lisätietoja antaa matkan johtaja Alina-Sinikka Salonen, puhelin 040 7437042 tai sähköposti a-s.salonen@pp.inet.fi

Ilmoittautuminen 20.2.2009 mennessä Inkerin Kulttuuriseuraan joko sähköpostitse koivujatahti@inkeri.com tai puhelimitse Tytti Piroselle puhelin 050 529 0756. Ilmoittautumisen yhteydessä tarvitaan osoite- ja puhelin tietojen lisäksi syntymäaika (laidayhtiötä varten).

Tervetuloa!

LEVITÄ INKERI-TIETOA

Kirjallisuutta

Arvo Survo

Itku Inkerille, 17 €

Hellin Suominen

Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Ella Ojala

Pitkä kotimatka, 14 €

Pelastunut albumi, 22 €

Ensimmäinen kevät, 16 €

Ella Ojala

Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Aleksander Störgren

Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Pekka Nevalainen

Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)

Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Heikki Seppänen

Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €

Maria Ripatti

Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Saimi Tuukkanen

Elämäni helminauha 5 €

Kalevalaseuran vsk 69-70

Inkerin teillä, 11,50 €

Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

E. Pärnänen

Antti Kivekäs I-II, 9 €

Mikko Savolainen

Inkerinmaa, 33,50 €

Aatu Savolainen

Suomalainen sissisodassa, 15 €

Lars Krifors

Oli onnistuttava, 15 €

Juho Häkkinen

Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €

Sverigesingermanländarnas historia 24 €

Lassi Saressalo

Inkeri, 3,5 €

Jouko Sihvo

Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Albert Pettinen

Lauluja koululaisille, 4 €

Albert Pettinen

Lauluja sekakuorolle, 6 €

Lauri Santtu

Murrejuttuja, 2,50 €

Lilja Kuivanen Toim.

Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Tapani Nokkala

Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Jouko Sihvo toim.

Inkerinsuomalaisen kohtalo 20 €

Äänilevyjä

Inkerikuoron uusi

Minä tyttö -CD 10 €

Inkerikuoro

Nouse Inkeri ym, 2,50 €

Kasetteja

Arvo Survo

Omall maall, 9 €

Karttoja

Inkerin kartta

vuodelta 1933, 12 €

Inkerin uusi kartta

vuodelta 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta

Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €

Inkerin pöytälippu

(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu

(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu

(polyesteriä), 8 €

Inkerin pöytälippu

(satiinia), 10 €

Adressi

surunvalitteluun, 7 €

Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta

puh. 09 - 2733 225

Inkerin satulipas (**Miettinen, Uusma**) 17 €

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva.

Inkerin lasten oppikirja. 5 €

Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi.

Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 20 €

Miettinen, Helena.

Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntapaaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 5 €

Miettinen & Joganson.

Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €

Monahof, Ania.

Kärsimyksen pyhät kyneleet. 13 €.

E. Pärnänen.

Antti Kivekäs I-II 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena.

Liljan kuva kutsuu. 15 €

Inkeriläistä kansanmusiikkia

Röntyskät. Piirileikkilauluja

Inkerinmaalta 7,5 €

Voutilainen Paavo: Runoja 12 €

Vainikka & Miettinen: Iloinen Inkeri 15 €

SUUR-SYNTY KIESUS

Korpikansan Survon Arvon kertomana 28 €